

प्रत्येक प्रशासकीय विभागाने सन २०१७ ते २०१९ या ३ वर्षांच्या कालावधीमध्ये ५० कोटी वृक्ष लागवड, संगोपन आणि देखभाल या कार्यक्रमांतर्गत दिलेल्या उद्दिष्टासंदर्भात वर्षनिहाय नियोजन आराखडा व कृती कार्यक्रम तयार करून अंमलबजावणी करण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक : संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.१५१-२०१६/आस्था-२
मादाम कामा मार्ग, हुतातमा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : २१ नोव्हेंबर, २०१६

वाचा : १. शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र.साववि-२०१५/प्र.क्र.१३१/फ-११, दि.३१.०३.२०१६.
२. शासन परिपत्रक उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्र.संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.७६-२०१६/आस्था-२,
दि.२७.०४.२०१६.
३. शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र.साववि-२०१६/प्र.क्र.८०/फ-११, दि.१० ऑक्टोबर, २०१६
(प्रत सोबत- दि.३१ मार्च, २०१६ या शासन निर्णयासह)

परिपत्रक-

१. जागतिक तापमानातील वाढ, हवामान आणि ऋतू बदल याची दाहकता आणि तीव्रता कमी करण्यासाठी मोठ्या प्रमाणावर वृक्ष लागवड हाती घेण्याचे महत्व वैश्विक स्तरावर मान्य झालेले आहे. ह्या उपक्रमाचा भाग म्हणून संदर्भ क्र.१ येथे नमूद शासन निर्णयाचे दि. १ जुलै, २०१६ रोजी एकाच दिवशी २ कोटी वृक्ष लागवड करण्याचा महत्वाकांक्षी आणि घडक कार्यक्रम शासनाने हाती घेतला आहे. यामध्ये उच्च व तंत्र शिक्षण विभागासह इतर शासकीय विभाग समाविष्ट झाले होते. त्याचबरोबर उच्च व तंत्र शिक्षण विभागातर्गत क्षेत्रीय यंत्रणांनी करावयाची कार्यवाहीबाबत सविस्तर सूचना संदर्भ क्र.२ येथे नमूद शासन परिपत्रकान्वये निर्गमित करण्यात आल्या आहेत.
२. त्याचबरोबर दि.१ जुलै, २०१६ च्या कार्यक्रमामध्ये शाळा, महाविद्यालये, विद्यापीठे, एन.एस., एन.सी.सी., स्काऊट अँन्ड गाईड्स, अशासकीय संस्था, स्वयंसेवी संस्था, सामाजिक क्षेत्रामध्ये काम करणा-या संस्था, औद्योगिक समूह, सीएसआर, लोकप्रतिनिधी, गृहनिर्माण संस्था, सहकारी संस्था, शासकीय कर्मचारी व अधिकारी इत्यादींचा देखील सहभाग संबंधीत विभागांनी घेतला होता.
३. लोकांच्या स्वयंस्फूर्त सहभागामुळे २ कोटी वृक्षारोपणाचे उद्दिष्ट सहजगत्या पूर्ण झाले. दि.१ जुलै रोजी एकंदर २.८२ कोटी वृक्ष लागवड करण्यात आली. हा कार्यक्रम लोकचळवळीमध्ये रुपांतर करण्यास शासनास चांगले यश प्राप्त झाले आहे. मा. पंतप्रधान यांनी दि.३१ जुलै, २०१६ रोजीच्या मन की बात या रेडियोवरुन प्रसारित होणा-या कार्यक्रमामध्ये वन विभागामार्फत राबविण्यात आलेल्या २ कोटी वृक्षारोपण कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीबाबत अभिनंदन केले. त्याशिवाय निरनिराळ्या धर्मग्रंथामध्ये नमूद वृक्ष लागवडीचे महत्व विशद केले. त्यानुसार वृक्ष लागवडीच्या कार्यक्रमात सातत्य ठेवण्याबाबत आवाहन केले.
४. त्याप्रमाणे लिम्का बुक ऑफ रेकॉर्ड या संस्थेने या अभिनव उपक्रमाची नोंद घेऊन राज्य शासनास प्रमाणपत्र दिले आहे. आपल्या सर्वांच्या एकत्रित प्रयत्नामुळे हा आगळावेगळा कार्यक्रम राबविणे शक्य झाले आहे.
५. ब्राझील मधील रिओ दि जानेरो येथे दि.६ ऑगस्ट, २०१६ रोजी ऑलंपिक सोहळ्याचे उदघाटन अत्यंत दिमाखदारपणे संपन्न झाले. ह्या जागतिक सोहळ्यात २०५ देश सहभागी झाले होते. भारतीय खेळाडू देखील मोठ्या संख्येने यात सहभागी झाले होते. या दिवशी वक्ष लागवडीचे महत्व, पर्यावरणाचे रक्षण आणि जागतिक तापमानात होणा-या वाढीची तीव्रता कमी करणे (Mitigation of Global Warming) इत्यादी संदर्भातील महत्व विशद करणा-या संदेशाचे दमदार सादरीकरण झाले. त्यानंतर ऑलंपिक २०१६ या स्पर्धेची सुरुवात करण्यात आली. यावेळी दिलेल संदेश पुढीलप्रमाणे-

पृथ्वीच्या होत असलेल्या हानीला थांबविणे पुरेसे नाही, तर पृथ्वीला पर्यावरण -हासाच्या संकटातून वाचविण्याची वेळ आली आहे. वृक्ष लावा, पृथ्वी वाचवा हा ऑलंमिकचा संदेश आहे.

पृथ्वीचा -हास होण्यापासून वाचविण्याची वेळ आली आहे. त्यासाठी पृथ्वीवर होणारे आक्रमण नुस्तेच थाबवायचे नाही, तर पूर्णपणे थांबवायचे आहे. चला, एकत्र येऊन पृथ्वी वाचवूया. आपण प्रत्येकाने एक रोपटे लावण्याचा संकल्प करुया.

ऑलंमिक उदघाटनाच्या वेळी सहभागी खेळांडूंकडून एक बीज लावून घेण्यात आले. सायकल रॅलीमध्ये वृक्षारोपणाचे महत्व व पृथ्वीला वाचविण्याचा संदेश देणारा फलक होता. ध्वजवाहकाच्या समोर चालणा-या प्रत्येक मुलाच्या हातामध्ये छोटी रोपे देण्यात आली होती.

वरील संदेश लोकांच्या मनाला भिडणारे असून, त्यातून वृक्ष लागवडीचे महत्व अधोरेखित होते. वसुंधरेला वाचविण्याची आर्त हाक त्यातून दिली जात आहे.

६. वर नमूद पार्श्वभूमीवर वृक्षारोपणाची गती तुटू न देता ती पुढे सुरु ठेवणे अत्यंत आवश्यक आहे. त्या अनुषंगाने पुढील ३ वर्षामध्ये ५० कोटी वृक्षारोपणाचे उद्दिष्ट मा. मुख्यमंत्री यांचे मान्यतेने शासनाने संदर्भ क्र-३ येथील महसूल व वन विभागाच्या शासन निर्णयान्चे निश्चित केले आहे. त्याचबरोबर ५० कोटी वृक्षारोपणाच्या अंमलबजावणीबाबत सविस्तर मार्गदर्शक सूचना निर्गमित केल्या आहेत. वर्ष २०१६ मध्ये वन विभाग व इतर विभाग मिळून अनुक्रमे ७५ टक्के व २५ टक्के उद्दिष्ट दिले होते. त्याच अनुषंगाने पुढील वर्षासाठी उद्दिष्ट निश्चित करण्यात आले आहे. त्याशिवाय ग्रामपंचायतींना त्याप्रमाणात एकंदर पुढील ३ वर्षामध्ये १२ कोटी वृक्षारोपणाचे उद्दिष्ट देण्यात आले आहे. त्याचा तपशिल खालीलप्रमाणे ६

अ.क्र.	वर्ष	वृक्षारोपणाचा कालावधी	वन विभाग	इतर विभाग	ग्रामपंचायती	एकूण उद्दिष्ट
१	२	३	४	५	६	७
१	सन २०१७	१५ जून ते ०७ जुलै, २०१७ *	२.२५ कोटी	७५ लाख	१ कोटा	४ कोटी
२	सन २०१८	१५ जून ते ०७ जुलै, २०१८ *	७.५० कोटी	२.५० कोटी	३ कोटी	१३ कोटी
३	सन २०१९	१५ जून ते ०७ जुलै, २०१९ *	१८.७५ कोटी	६.२५ कोटी	८ कोटी	३३ कोटी
एकूण			२८.५० कोटी	९.५० कोटी	१२ कोटी	५० कोटी
			एकूण ३८ कोटी		एकंदर ५० कोटी	

राज्यातील निरनिराळ्या विभागांमध्ये पावसाची सुरुवात आणि आवक साधारणपणे १५ जून नंतर वेगवेगळ्या वेळी होते. त्यामुळे त्या त्या वर्षाच्या पावसाचा अंदाज घेवून विभागनिहाय आणि जिल्हानिहाय दिलेली उद्दिष्टे पूर्ण करण्याबाबत त्या त्या वर्षात परिस्थितीनुसार लवचिकता (Flexibility) ठेवण्यात येईल. तसेच वृक्षारोपणाच्या वर नमूद वृक्षारोपणाच्या कालावधीमधील निश्चित तारखा त्या त्या वर्षाचा पावसाळा सुरु होण्यापूर्वी अगोदर कळविण्यात येतील.

७. दि.१ जुलै, २०१६ रोजी झालेल्या वृक्षारोपणामध्ये २१ विभाग सहभागी होते. पुढील काळात जवळपास सर्व ३३ शासकीय विभाग (संसदीय कार्य विभाग वगळून) व त्यांच्या अधिपत्याखालील निमशासकीय मंडळे आणि महामंडळे यांचा समावेश या कार्यक्रमात करण्यात आला आहे. त्यानुसार संपूर्ण शासन यंत्रणेस या महत्वाकांक्षी कार्यक्रमात समाविष्ट करून घेण्याचा मानस आहे. प्रत्येक विभाग आणि त्या अंतर्गत मंडळे/महामंडळ यांच्याकरीता वर नमूद केल्याप्रमाणे उद्दिष्ट निश्चित करताना, जिथे वृक्ष लागवडीस वाव आहे, ती महत्तम क्षमता विचारात घेतली आहे. त्यानुसार उच्च व तंत्र शिक्षण विभागास संदर्भाधीन क्रमांक ३ येथील शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, दि.१० ऑक्टोबर, २०१६ मधील विवरणपत्र क्र.३ मध्ये नमूद आणि मा.मुख्य सचिव आणि मा.मुख्यमंत्री यांच्या मान्यतेनुसार खालीलप्रमाणे उद्दिष्ट आणि वृक्षारोपणाची संभाव्य स्थळे निश्चित करून देण्यात आलेली आहेत.

सन २०१७, २०१८ व २०१९ या पुढील ३ वर्षात विविध विभागांना एकंदर ९.५० कोटी वृक्षारोपनाच्या उद्दिष्टांतर्गत उच्च व तंत्र शिक्षण विभागास केलेले वर्षनिहाय वाटप.

विभागाचे नाव	वृक्षरोपणासाठी संभाव्य स्थळे	सन-२०१७ (एकूण उद्दिष्ट ७५ लाख)	सन-२०१८ (एकूण उद्दिष्ट २.५ कोटी)	सन-२०१९ (एकूण उद्दिष्ट ६.२५ कोटी)
उच्च व तंत्रशिक्षण	१.विद्यापीठांच्या परिसरात प्रत्येकी. २.महाविद्यालयांच्या परिसरात प्रत्येकी. ३.अन्य मोकळ्या जागा	१,८७,५००	६,२५,०००	१५,६२,५००

उच्च व तंत्र शिक्षण विभागास आणि त्यांच्या अधिपत्याखालील क्षेत्रिय नियंत्रण अधिका-यांना त्यांना दिलेल्या वृक्ष लागवड उद्दिष्टानुसार क्षेत्रिय यंत्रणांना अंतर्गत वाटप करण्याची पूर्णतः मुभा राहील.

८. महसूल व वन विभागाच्या संदर्भाधीन क्र.३ येथील दि.१० ऑक्टोबर,२०१६ रोजीच्या शासन निर्णयातील मार्गदर्शक सूचनांनुसार कार्यक्रमाचा सूक्ष्म आराखडा तयार करणे, त्या त्या वर्षातील वृक्ष लागवडीसाठी अक्षांश व रेखांशासह स्थळ निश्चिती करणे, निकषाप्रमाणे खड्डे तयार करणे, जून-जुलै मधील वृक्ष लागवड, वृक्ष लागवडीचा प्रत्यक्षदर्शी अहवाल (Real Time Reporting) आणि अंतिमत: संगोपन या विषयी सदर शासन निर्णयात विहित केलेल्या कार्यपद्धतीप्रमाणे दिलेल्या कालमर्यादेत कार्यवाही करावी. तसेच ह्याबाबतची माहिती विवरणपत्र-१ आणि २ मध्ये विहित केलेल्या प्रपत्रात प्रधान मुख्य संरक्षक (वनबल प्रमुख), नागपूर व सचिव (वने) यांना पाठविण्यात यावी. तसेच प्रधान सचिव (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांना उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाची माहिती स्वतंत्रपणे पाठवावी.

९. वृक्षरोपणाचा दृश्य परिणाम दिसून येण्यासाठी, संवर्धन, पाणीपुरवठा, जनावरांपासून रोपांचे संरक्षणासाठी जैविक किंवा तारांचे /प्लॅस्टीक कुंपण, कायम स्वरूपी देखभाल, निगा, जोपासना व संगोपन इत्यादी कामांचा नियोजन आराखडा तयार करावा व त्यानुसार कार्यवाही करावी. तसेच या वृक्षाचे जिवंत राहण्याचे प्रमाण (Survival rate) किमान ८०% ते ९०% राहणेबाबत काळजी घ्यावी.

१०. या कार्यक्रमांतर्गत होणारा खर्च मंजूर तरतुदीमधून भागविण्यात यावा. तसेच आवश्यक तेथे सी.एस.आर.फंडातून तरतूद उपलब्ध करून घ्यावी. जिथे निधीची अडचण असेल त्या ठिकाणी वन व सामाजिक वनीकरण विभागामार्फत मोफत रोपे देण्याचा प्रयत्न केला जाईल. त्याबाबतची आवश्यक ती नोंद आणि लेखा इत्यादीबाबत रोपे उपलब्ध करून घेणारा विभाग व रोपे उपलब्ध करून देणारा विभाग अशा दोन्ही विभागामार्फत ठेवण्यात यावी. तसेच ह्याबाबतची माहिती प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर, सचिव (वने) आणि उच्च व तंत्र शिक्षण विभागास पाठविण्यात यावी.

सदर परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६११२११३५३५६३७०८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्य आदेशानुसार व नावाने.

(सीताराम कुंटे)
प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

सोबत :

महसूल व वन विभागाचा दि.१० ऑक्टोबर,२०१६ आणि दि.३१ मार्च,२०१६ रोजीचा शासन निर्णय.

प्रत :

- १) सचिव (वने), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२,
- २) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन व बल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर,

- ३) सर्व उप सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२,
- ४) कुलगुरु, सर्व अकृषिक विद्यापीठे, महाराष्ट्र राज्य, त्यांना विनंती करण्यात येते की, त्याच्या अधिपत्याखालील विभाग प्रमुख / कार्यालय प्रमुख / महाविद्यालय प्रमुख यांना सदर शासन परिपत्रकाची प्रत, त्यांच्या स्तरावरुन स्वतंत्रपणे पाठवून कार्यवाही करण्याच्या सूचना देण्यात याव्यात.
- ५) संचालक (उच्चशिक्षण / तंत्रशिक्षण / कला / ग्रंथालय), महाराष्ट्र राज्य, त्यांना विनंती करण्यात येते की, त्याच्या अधिपत्याखालील विभाग प्रमुख / कार्यालय प्रमुख / महाविद्यालय प्रमुख यांना सदर शासन परिपत्रकाची प्रत, त्यांच्या स्तरावरुन स्वतंत्रपणे पाठवून कार्यवाही करण्याच्या सूचना देण्यात याव्यात.
- ६) सर्व सहसंचालक, उच्चशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य,
- ७) प्रधाप सचिव (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांचे स्वीय सहाय्यक,
- ८) निवडनस्ती / आस्था-२.

વિવરણપત્ર-૧

Year : : Online Format For Tree Plantation. PIT Digging (Year :)

Division	District	Taluka	Village	Compartment No/Gat.No.	Latitude-Longitude	Plantation Target	PITs/Trench Achievement During the Month				Total	Percentage of PITs Completed
1	2	3	4	5	6	7	Feb	March	April	May		
One Time Entry											=8+9+10+11	=12/7*100

Planting

Division	District	Taluka	Village	Compartment No/Gat.No.	Latitude-Longitude	Plantation Target	Total No. of PITs	Planting Achievement			Total	Percentage of Planting
1	2	3	4	5	6	7	8	First week	Second week	Third week		
Linked with PIT Digging								9			10	11

विवरणपत्र-२

जिल्ह्याचे नाव :

सन २०१७ ते २०१९ या प्रत्येक वर्षामध्ये जून-जुलै महिन्यात केलेल्या वृक्षारोपणाची माहिती व वृक्षांचे जिवंत राहण्याचे प्रमाण
याची आकडेवारी दर्शविणारे विवरणपत्र
(त्रैमासिक अहवाल)

अ.क्र.	वृक्षारोपणासाठी निवडलेली स्थळे	वन व सामाजिक वनीकरण विभागाकडून प्राप्त झालेल्या रोपांची संख्या	वृक्षारोपणासाठी सहभाग घेतलेल्या यंत्रणा	दि. रोजी लागवड केलेल्या रोपांची संख्या	जिवंत रोपांची संख्या व टक्केवारी	शेरा
१	२	३	४	५	६	७

सही-
विभागीय आयुक्त (महसूल)

सन २०१३ ते २०१९ या वर्षांमध्ये दरवर्षी जून-जुलै महिन्यात एकंदर ३ वर्षांच्या कालावधीमध्ये ५० कोटी वृक्ष लागवडीच्या कार्यक्रमाचा वर्षनिहाय नियोजन आराखडा व कृती कार्यक्रम तयार करून अंमलबजावणी करणे.

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : सावित्री-२०१६/प्र.क्र. ८०/फ-११

मादाम कामा मार्ग, दुतात्मा राजगुरु चौक,

नंत्राचवर, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक : १० ऑक्टोबर, २०१६.

वाचा:- शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्रमांक सावित्री-२०१६/प्र.क्र. ९३१/फ-११, दि. ३१.०३.२०१६, (प्रत सोबत)

प्रस्तावना-

जागतिक तापमानातील वाढ, हवामान आणि ऋतु बदल याची दाहकता आणि तीव्रता कमी करण्यासाठी मोठ्या प्रमाणात वृक्ष लागवड हाती घेण्याचे महत्त्व वैशिक स्तरावर मान्य झालेले आहे. या उपक्रमाचा भाग न्हणून दि. १ जुलै, २०१६ रोजी एकाच दिवशी २ कोटी वृक्ष लागवड करण्याचा महत्त्वकांशी आणि घडक कार्यक्रम शासनाने हाती घेतला होता. यामध्ये शासनाचे एकंदर २२ विभाग समाविष्ट झाले होते. त्याचवरोबर द्या कार्यक्रमामध्ये शाळा, महाविद्यालय, विद्यापीठे, एन.एस.एस., एन.सी.सी., स्कॉलट ॲन्ड गाईडस्, अशासकीय, स्वयंसेवी आणि तामाजिक थेवामध्ये काम करण्याचा संस्था, औद्योगिक समूह, रीएसआर, लोकप्रतिनिधी, गृहनिर्माण संस्था, सहकारी संस्था, शासकीय कर्मचारी/अधिकारी इत्यादींचा देखील सहभाग होता.

या कार्यक्रमाच्या नियोजनापासून अंमलबजावणी आणि रोपांचे संरक्षण यावावत अनेक टप्पे घालून देण्यात आले होते. त्यानुसार मार्गदर्शक सूचना महसूल व वन विभागाच्या दि. ३१ मार्च, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आल्या होत्या. त्याचवरोबर सर्व सहभागी २२ प्रशासकीय विभागांना त्यांच्या अधिपत्याखालील शेत्रिय अधिकाऱ्यांना वृक्षारोपणामध्ये सहभागी करून उद्दिष्ट पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने रूचना देण्यासाठी परिपत्रकांचे मरुदे वन विभागाने तयार करून दिले होते. त्यानुसार परिपत्रकाद्वारे संवित्त ग्रंथालय सूचना संवित्त प्रशासकीय विभागाकडून निर्गमित करण्यात आल्या होत्या.

लोकांच्या रवयंस्कूर्त सहभागामुळे २ कोटी वृक्षारोपणाचे उद्दिष्ट सहजगत्या पूर्ण झाले. दि. १ जुलै, २०१६ रोजी एकंदर २.८२ कोटी वृक्ष लागवड करण्यात आली. हा कार्यक्रम लोकवृक्षवडीमध्ये रूपांतरीत करण्यास शासनास चांगले यश प्राप्त झाले आहे. मा. पंतप्रधान यांनी दि. ३१ जुलै, २०१६ रोजीच्या "मन की बात" या रेडिओव्हरन प्रसारित होण्याचा कार्यक्रमामध्ये वन विभागामाफत राबविण्यात आलेल्या २ कोटी वृक्षारोपण कार्यक्रमाच्या अंगलबजावणीवावत अभिनंदन केले. त्याचवरोबर शापुढील वर्षांमध्ये हाती घेण्यात येण्याचा कार्यक्रमावावत देखील सुलोवाव केले, त्याशिवाय निरनिराळ्या धर्मशास्त्रामध्ये नमूद वृक्ष लागवडीचे महत्त्व विशद केले. त्यानुसार वृक्ष लागवडीच्या कार्यक्रमात सातत्य ठेवणेवावत आवाहन केले.

त्याचप्रमाणे लिन्का वुक ऑफ रेकॉर्ड या संस्थेने या अभिनव उपक्रमाची नोंद घेऊन राज्य शासनास प्रमाणपत्र दिले आहे. सर्व प्रशासकीय विभागांच्या एकत्रित प्रयत्नामुळे हा आगल्यावर्षा उपक्रम राबविणे शक्य झाले आहे.

ब्राझील मधील "रिओ दि जानेरो" येथे दि. ६ ऑगस्ट, २०१६ रोजी ऑलंपिक सोहळ्याचे उदघासन अत्यंत दिमाखदारपणे संपत्र झाले. हा जागतिक सोहळ्यात २०५ देश समाविष्ट झाले होते. भारतीय खेळाडू देखील मोठ्या संख्येने यात सहभागी झाले होते. या दिवशी वृक्ष लागवडीचे महत्त्व, पर्यावरणाचे रक्षण आणि जागतिक तापमानात होणारी वाढीची तीव्रता कमी करणे (Mitigation of Global Warming) इत्यादी संदर्भातील महत्त्व विशद करण्याचा सोदेशाचे दमदार सादरीकरण झाले. त्यानंतर ऑलंपिक २०१६ या स्पर्धेची सुरुवात करण्यात आली. याचेकी दिलेले संदेश पुढीलप्रमाणे:-

"पृथ्वीच्या होत असलेल्या हानीला आविष्णे पुरेशी नाही, तर पृथ्वीला पर्यावरण न्हासाच्या संकटापासून वाचविण्याची वेळ आली आहे. वृक्ष लावा, पृथ्वीला वाचवा हा ऑलंपिकचा संदेश आहे."

"पृथ्वीचा न्हास होण्यापासून वाचविण्याची वेळ आली आहे. त्यासाठी पृथ्वीवर होणारे आक्रमण नुसतेच थांबवावर नाही, तर ते पूर्णपणे थांबवावर आहे. घला, एकत्र येऊन पृथ्वी वाचवूया. आपण प्रत्येकाने एक रोपटे लावण्याचा संकल्प करूया."

ऑलमिक उदघाटनाच्यावेळी सहभागी खेळाडूकडून एक बीज लाटून घेण्यात आले. सायकल ईंगीमध्ये वृक्षरोपणाचे महत्त्व व पृथ्वीला वाचविण्याचा संदेश देणारा फलक होता. घलवाहकाच्या संगोर चालगांवा प्रत्येक मुलाच्या हातामध्ये छोटी छोटी रोपे देण्यात आली होती.

वरील संदेश लोकांच्या मनाला भिजारे असून, त्यातून वृक्ष लागवडीचे महत्त्व अधोरेखित होते. वरुंधरेला वाचविण्याची आर्त हाक त्यातून दिली जात आहे.

२ कोटी वृक्षरोपणाचा कायक्रम लोक चळाकीमध्ये रुपांतरीत करण्याबाबत शारानास चांगले यश प्राप्त झाले आहे. वर नमूद पार्श्वगूमीवर वृक्षरोपणाची ही गती गुरु न देता ती पुढे सुरु ठेवणे अत्यंत आवश्यक आहे. त्यानुसार मुढील ३ वर्षांत ५० कोटी वृक्ष लागवडीचा कायक्रम हाती घेण्याची बाब शासनाच्या विचाराईन होती.

शासन निर्णय:-

१. प्रस्तावनेता नमूद केलेल्या पार्श्वगूमीवर पुढील ३ वर्षांमध्ये ५० कोटी वृक्षरोपणाचे उदिष्ट निश्चित करण्यात आले आहे. त्यामध्ये वर्ष २०१६ मध्ये वन विभाग व इतर विभाग मिळून अनुक्रमे ७५ % व २५ % उदिष्ट दिले होते. तेच प्रमाण मुढील ३ वर्षांकरिता ठेवण्यात येत आहे. त्याशिवाय ग्रामपंचायतीना त्याच प्रमाणात एकंदर पुढील ३ वर्षांमध्ये १२ कोटी वृक्षरोपणाचे उदिष्ट देण्यात आले आहे. त्याचा तपशिल खालीलप्रमाणे:-

अ.क्र.	वर्ष	वृक्षरोपणाचा कालावधी	वन विभाग	इतर विभाग	ग्रामपंचायती	एकूण उद्दीष्ट
१	२	३	४	५	६	७
१	सन २०१६	१५ जून ते ०९ जुलै, २०१७ *	२.२५ कोटी	७५ लक्ष	१ कोटी	४ कोटी
२	सन २०१८	१५ जून ते ०९ जुलै, २०१८ *	७.५० कोटी	२.५० कोटी	३ कोटी	१३ कोटी
३	सन २०१९	१५ जून ते ०९ जुलै, २०१९ *	१८.७५ कोटी	६.२५ कोटी	८ कोटी	३३ कोटी
		एकूण	२८.५० कोटी	९.५० कोटी	१२ कोटी	५० कोटी
			एकूण ३८ कोटी		एकंदर ५० कोटी	

* राज्यातील निरनिराळ्या विभागामध्ये पावसाची सुरुवात आणि आवक सर्वसाधारणपणे १५ जून नंतर वेगवेगळ्या वेळी होते. त्यामुळे त्या त्या वर्षाच्या पावसाचा अंदाज घेवून विभागनिहाय आणि जिल्हानिहाय दिलेली उदिष्टे पूर्ण करण्याबाबत त्या त्या वर्षात परिस्थितीनुसार लवचिकता (Flexibility) ठेवण्यात येईल. तसेच वृक्षरोपणाच्या वर नमूद वृक्षरोपणाच्या कालावधीमधील निश्चित तारखा त्या त्या वर्षाचा पावसाळा सुरु होण्यापूर्वी अगोदर कळविण्यात येतील.

२. वर नमूद केल्याप्रमाणे वृक्षरोपणासाठी उच, कनोत कमी दीड ते दोन वर्ष वयाची दर्जेदार व गुणवत्तापूर्ण आणि पाण्याची उपलब्धता, हवामान, भौगोलिक परिस्थितींनी अनुरूप पण शक्तीतो स्थानिक प्रजातीच्या रोपांची उपलब्धता दिविध विभाग, खाजगी व्यक्ती/संस्था आणि शेतकरी यांना करावी लागणार आहे. त्यासाठी ५० कोटी अधिक २० टक्के मरआणी (Mortality) घरून एकंदर ६० कोटी रोपे तयार करून उपलब्ध करावी लागतील. त्याकरिता वन, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र वन विकास महावैळळ इ. मार्फत महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना (M-NREGA) आणि इतर योजनातर्गत निधीतून रोपवाटिका विलरित करण्याबाबत नियोजित आहे. त्याचबरोबर कृषी, जलसंपदा, सार्वजनिक वांदकाम, आदिवासी इ. व अन्य विभागांमार्फत, एम-नरेगा व इतर उपलब्ध निधीतून रोपवाटिका सुरु करण्याबाबत आणि रोपाची उपलब्धता करण्याबाबत त्या विभागांनी कायवाही

करावी. तसेच खाजगी आणि अशासकीय संस्था याच्यामार्फत देखील आवश्यक असल्यास रोपांची उपलब्धता करून घेण्यात यावी.

३. दिनांक ७ जुलै, २०१६ रोजी यशस्विरित्या अंमलबजावणी केलेला २ कोटी वृक्ष लागवडीचा कार्यक्रम पुढे अधिक गतीने आणि परिणामकारकरित्या सुरु ठेवण्यासाठी वन विभागाने ३३ कलमी कार्यक्रम तयार केला आहे. त्यामध्ये रोपवाटिका विकसित करण्यापासून वन आणि वनेत्र (Non-forest) क्षेत्रे याची उपलब्धता, केवळ शासनाकडील रेल्पे, राष्ट्रीय महामार्ग, संरक्षण, केंद्रीय सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांच्यावरोबरूच राज्य शासनाच्या नहसूल विभागांतील उपलब्ध जागा वृक्ष लागवडीसाठी प्राप्त करून पेणे, जलयुक्त शिवार अभियानास यांवू मिळावणी जोड देणे इत्यादी अनेक महत्वपूर्ण योजनांचा समावेश आहे. या संदर्भात प्रत्येक विषयाबाबत अधिकाऱ्यांचे छोटे गट स्थापित करून सविस्तर प्रस्ताव तयार करून पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

४. दि.७ जुलै, २०१६ रोजीच्या वृक्षारोपण कार्यक्रमाचे वृक्ष लागवडीपासून संगोपनापर्यंत नियोजन, अंमलबजावणी आणि समियंत्रण याकरिता राज्य, जिल्हा, तालुका आणि ग्राम स्तरावर समित्या रथापित करण्यात आल्या आहेत. त्याच समित्या पुढील ३ वर्षांच्या कालावधीमध्ये स्थायी समित्या म्हणून कार्यरत राहील. या समित्यांमध्ये वन, वन्यजीव, जैवविधिता, पर्यावरण आणि निसर्ग इत्यादी क्षेत्रात काम करणाऱ्या संस्था यांचे सदस्य किंवा अध्यक्ष यांच्यापैकी एका तज्ज्ञाचा समावेश जिल्हा, तालुका आणि ग्रामस्तरावरील समित्यांमध्ये सदस्य म्हणून करण्यात यावा. तसेच लायन्स/रोटरी क्लब व जे.सी.आय. व इतर अशासकीय/खाजगी संस्था, यांच्या एका सदस्याचा देखील सहभाग ठेवावा. सदर सदस्य निवडीचे अधिकार जिल्हा व तालुकास्तरावर अनुक्रमे संबंधित जिल्हावै जिल्हाधिकारी, उप विभागीय अधिकारी यांना राहील. ग्रामस्तरावरील समितीमध्ये वन, वन्यजीव, जैवविधिता, सामाजिक दर्नीकरण, निसर्ग, पर्यावरण इत्यादी क्षेत्रात काम करणाऱ्या व्यक्ती/संस्था यापैकी एक तज्ज्ञावी सदस्य म्हणून नेमणूक करण्याचे अधिकार तालुका गट विकास अधिकारी यांना राहील. तसेच जिल्हा व तालुका स्तरावर मा. पालकमंत्री व खासदार आणि संदर्भित तालुक्यावे आमदार घ्याना आवश्यक त्यावेळी विशेष निमंत्रित म्हणून अशा बैठकांना बोलविण्यात यावे. त्याप्रमाणे अनुक्रमे जिल्हाधिकारी व उप विभागीय अधिकारी (महसूल) ह्यांनी कार्यवाही करावी.

५. जिल्हाधिकारी व उपविभागीय अधिकारी ह्यांचे आघ्यक्षतेखालील समित्यांमध्ये सदस्य-सधिव म्हणून अनुक्रमे जिल्हा आणि तालुका मुख्यालयाच्या ठिकाणवे उप वनसंरक्षक व वनक्षेत्रपाल हे राहील. बीड, उस्मानाबाद, हिंगोली, परभणी, रत्नागिरी आणि सांगली येथे उप वनसंरक्षक हे पद नसल्याने तिथे जिल्हा समित्यांवर विभागीय वन अधिकारी हे सदस्य - सचिव म्हणून राहील. तथापि, वृक्षारोपण कार्यक्रमाचे संपूर्ण समन्वय व विशिष्ट विभागांची संपर्क साधून नाहिती वेळोवेळी प्राप्त करण्यामध्ये उप वनसंरक्षक, विभागीय वन अधिकारी, उपसंचालक, सामाजिक दर्नीकरण, वनक्षेत्रपाल, लागवड अधिकारी, सामाजिक दर्नीकरण हे एकमेकांशी उत्तम सहकारी ठेवून काम करतील.

दिनांक ३१ मार्च, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे गठीत केलेल्या राज्य, जिल्हा, तालुका आणि ग्रामस्तरावर नमूद समित्यांच्या रचनेत वरील परिच्छेदात नमूद केल्याप्रमाणे बदल होईल. तथापि, या सर्व समित्यांच्या कार्यकक्षा दिनांक ३१ मार्च, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयात नमूद केल्याप्रमाणे राहील.

६. त्याचप्रमाणे जिल्हा, तालुका आणि ग्रामस्तरावरील बैठकांची वारंवारता (Frequency) सर्वसाधारणपणे दर महिन्यातून एकदा असावी. अशा बैठका प्रत्येक महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यातील सोमवारी आयोजित कराव्यात. या बैठकांमध्ये घेतलेल्या निर्णयांची माहिती (Real Time Reporting) वन विनागार्या www.mahatforest.nic.in या संकेतस्थळावर टाकण्यासंदर्भात अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (माहिती तंत्रज्ञान आणि प्ररिष्ठी), नागपूर योच्यामार्फत आझावली (Software) विकसित करण्यात येत आहे. अशा बैठकांमध्ये घेतलेल्या निर्णयांबाबत जनतेकडून सूचना प्राप्त करून घेणे किंवा काही नाविन्यपूर्ण संकल्पना सूचविणे हा उद्देश आहे. अशा सूचनांचा आणि संकल्पनांचा विचार पुढील बैठकांमध्ये विचार घ्यावा. जेणेकरून या कार्यक्रमात जनसहभाग वाढवून या कार्यक्रमाला लोकचळवळीचे स्वरूप देण्याचा उद्देश सफल होईल. तसेच या कार्यक्रमाचा सधिव (वने) हे सातत्याने जावावा घेतील. दर महिन्याच्या दुसऱ्या आठवड्यात सर्व जिल्हाधिकारी, उप विभागीय अधिकारी, वन विभागाचे

सर्व संबंधित अधिकारी, जिल्हा, तालुका आणि ग्रामस्तरावरील विविध प्रशासकीय विभागांचे “ समन्वय अधिकारी” यांच्याशी सचिव (वने) हे विडीओ कॉन्फरन्सोगद्वारे संवाद साधतील.

७. जिल्हा व तालुकास्तरावरील समितीच्या बैठकांचे कार्यवृत्त (Agenda) सर्वसाधारणणे काय असावे यासंदर्भात देखील काही मार्गदर्शक तत्वे स्वतंत्रपणे घालून देण्यात येतील. राज्यातील ३६ जिल्हे, ३५८ तालुके आणि २७,५०० ग्रामपाल्यांमध्ये राज्यातील या समित्यांचे सदस्य-सचिव आणि समन्वय अधिकारी यांची नांवे, मोबाईल नंबर असलेली पुस्तिका प्रत्येक प्रशासकीय विभागातर्गत क्षेत्रिय प्रनुख यंत्रणेने आधीपासूनच तयार करून जनतेच्या माहितीसाठी दि. ३० नोव्हेंबर, २०१६ पर्यंत प्ररिष्ठ ठेवावी. जेणेकरून वृक्षारोपण कार्यक्रमाबाबत लोकांना काही माहिती किंवा शंका असल्यास त्याचे निश्चकरण करण्यास मदत होईल. अधिकाऱ्यांच्या जरी बदल्या झाल्या तरी नवीन येणाऱ्या अधिकाऱ्यास आधीचे निर्णय पुढे सुरु ठेवण्याराती अडवण येणार नाही, जशा रितीने या स्थायी समित्यांची कार्यपद्धती ठेवण्यात यापी

८. वृक्ष लागवडीच्या एकदर उदिष्टांमध्ये कमीत कमी १० टक्के बांबू प्रजातीची लागवड व्हावी, त्यानुसार सर्व विभागांच्या रोपवाटिकांमध्ये विविध बांबू प्रजातीची रोपे विकरित करण्याबाबत कार्यवाही व्हावी, जेणेकरून वृक्षारोपण काढविण्याबरोबरच गरीब, अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमाती व इतर लोकांना रोजगाराची, उपजिविकेची आणि उत्पन्न रांची साधने उपलब्ध होण्यार मदत होऊ शकेल.

९. केंद्र शासनाकडील रेल्पे, राष्ट्रीय महामार्ग, संरक्षण आणि केंद्रीय सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांच्याकडे किंवा जागा उपलब्ध होईल, याची जिल्हानिहाय माहिती संकलित करावी लागेल, त्याबरोबर महसूल विभागातर्गत मोकळ्या आणि पडीक जागा, राज्यातील इतर शासकीय, निमशासकीय विभाग, महामंडळे/मंडळे आणि इतर संस्था यांच्याकडे जिल्हानिहाय किंवा जागा उपलब्ध होऊ शकेल, याचा देखील अंदाज घ्यावा लागेल. त्यानुसार या सर्व जनिनीच्या उपलब्धेबाबत सर्वेक्षण आणि ईन्ट्री/स्थल निश्चिती याचा डेटा बेस जिल्हाधिकारी यांनी दि. ३० नोव्हेंबर, २०१६ पूर्वी तपार करण्याबाबत शासन, महसूल व वन विभाग पत्र क्र. साचवि-२०१६/प्र.क. ११९/फ-११, दि. १७/०९/२०१६ आणि दिनांक २२/०९/२०१६ अन्वये जिल्हाधिकारी यांना रवतंतपणे सूचना दिल्या आहेत.

१०. वर नमूद केल्याप्रमाणे जिल्हाधिकाऱ्यांनी जागा उपलब्धेबाबत डेटा वेस तयार झाल्यादर वृक्ष लागवडी अंतर्गत प्रत्येक विभागाने जिल्हा, तालुका आणि ग्रामस्तरावरील तमित्यांमार्फत दि. ३१ डिसेंबर पर्यंत कार्यक्रमाचा युक्तम आराखडा (Micro Plan) तयार करावा. संपूर्ण कार्यक्रमाचे परंवेषण व सनियंत्रण जिल्हाधिकारी यांनी करावे. असा सूक्ष्म आराखडा तयार करताना, वन विभागाने विकसित केलेल्या जिओ टॅगिंग (Geo-Tagging) या संगणकीय प्रणालीद्वारे अक्षांश व रेखांश यासह स्थळ निश्चिती, योग्य रोपांची उपलब्धता, मनुष्यवळाची निश्चिती, शासकीय व निम शासकीय यंत्रणा/खालगी व्यक्ती व संस्था/विद्यार्थी व रवाण्यसेवक इत्यादींशी संपर्क साधून त्यांना सक्रीय करणे, वृक्ष लागवडीच्या कालावधीमध्ये प्रत्येक दिवशी किंवा वृक्षारोपण होणार याचा आराखडा आणि या संदर्भातील प्रत्यक्षदर्शी अहवाल (Real Time Reporting) व अंतिमत; संगोपनाचा अहवाल विहित संगणकीय प्रणालीमध्ये भरणे इत्यादी व अनुषंगिक विषयाचा समावेश असेल.

११. दि. १ जुलै, २०१६ रोजी झालेल्या वृक्षारोपणानंद्ये २१ विभाग सहभागी होते. या वर्षी जदलपास सर्व ३३ शासकीय विभाग (राज्यादीय कार्य विभाग वगळून) व त्यांच्या अधिपत्त्याखालील निम शासकीय महामंडळे आणि मंडळे यांचा समावेश या कार्यक्रमात करण्यात आला आहे. त्यानुसार संपूर्ण शासन यंत्रणासे या महत्वाकांक्षी कार्यक्रमात रामाधिष्ट करून घेण्याचा मानस आहे. प्रत्येक विभाग आणि त्या अंतर्गत मंडळे/महामंडळे यांच्याकरिता उदिष्ट निश्चित करताना, जिथे वृक्ष लागवडीस अधिक चाच आहे, ती महत्वाग्रामता विवारात घेतली आहे. त्यानुसार कृषी, नगरपालिका, जलसंपदा, सार्वजनिक बांधकाम, सहकार इत्यादी विभागांना जास्तीचे उदिष्ट देण्यात आले आहे. इतर विभागांना उदिष्ट देताना त्यांचेकडील देशीय आस्थापना आणि जागांची मर्यादा त्यांचा विचार करून उदिष्ट वाटप केले आहे. त्यानुसार सर्व विभागांना आणि त्यांच्या अधिपत्त्याखालील मंडळे/महामंडळांना द्यावयाचे

उद्दिष्ट, संभाव्य वृक्षारोपण स्थळे य पुढील ३ वर्षांतील वृक्ष लागवडीचे उद्दिष्ट हयांची माहिती विवरणपत्र क्र. ३ मध्ये दिली आहे. प्रत्येक विभागाने आणि त्यांच्या अधिपत्याखालील क्षेत्रिय नियंत्रक अधिकाऱ्यांनी त्यांना दिलेल्या उद्दिष्टानुसार क्षेत्रिय यंत्रणांना अंतर्गत वाटप करण्याची पूर्णतः मुमा राहील. दिलेले उद्दिष्ट कशारितीने गाठावयाचे यावादत संबंधित विभाग आणि त्यांच्या नियंत्रणाखालील विभाग प्रमुख निर्णय घेतील.

१२. त्याचप्रमाणे ग्रामपंचायतीना वर्ष २०१७ ते २०१९ पर्यंत अनुकमे १ कोटी, ३ कोटी आणि ८ कोटी वृक्ष लागवडीचे ग्रामपंचायतीनिहाय वर्षेवार वाटप विवरणपत्र क्र. ४ मध्ये दिले आहे. प्रत्येक ग्रामपंचायतीला दिलेले उद्दिष्ट गाठण्याकरिता सर्व ग्रामपंचायतीना वन विभाग, सामाजिक वनीकरण आणि वन विकास महानंडळ या विभागाकडून रोपनिश्चिती करून रोपांचा पुरवठा वन विभागामार्फत करण्यात येईल. ग्रामपंचायतीने वृक्ष लागवडीसाठी क्षेत्र आणि स्थळ निश्चिती केल्यानंतर प्रत्यक्ष लागवडीच्या दिवशी किंवा १ ते २ दिवस अगोदर याहन उपलब्धलेनुसार रोपवाटिकेघारून वृक्षारोपण करावयाच्या ठिकाणापर्यंत रोपांच्या वाहतूकीची जबाबदारी वन विभागाची राहील. त्यासाठी लागणारा अतिरिक्त खर्च शासनास सोसावा लागेल. त्यानुसार वन विभागास अतिरिक्त आधिक तरतूद देण्यात येईल. ग्रामपंचायतीमार्फत होणाऱ्या वृक्षारोपणाचे नियंत्रण, संनियंत्रण आणि अंमलबजावणी ग्राम विकास विभागामार्फत केली जाईल.

१३. वन विभागाने विकसित केलेल्या जिओ टॅगिंग (Geo-Tagging) या संगणकीय प्रणालीद्वारे अक्षांश व रेखांश याचाह रोपे लागवडीसाठी वर नमूद केल्याप्रमाणे स्थळ निश्चिती आणि इतर कार्यवाही पूर्ण शाळ्यावर खड्डे खोदणे ते माती, खत, किटकनाशके यांनी भरून तयार ठेवण्यावाबत दि. ३१ मार्च पर्यंत कार्यवाही करायी. त्यानंतर वृक्षारोपण आणि रोपांचे जगण्याचे प्रमाण ८० ते ९० % राहण्याच्या इष्टीने संगोपन इत्यादी संदर्भातील माहिती यापूर्वीच्या दिनाक ३१ मार्च, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयाप्रमाणेच पुन्हा या शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या विवरणपत्र-१ व विवरणपत्र-२ मध्ये संबंधित कार्यालयांना सादर करण्यात याची, कायक्रमाची विडित कालमर्यादेत अंमलबजावणी करण्यामध्ये अडथळी राहणार नाहीत, हा त्यामार्गील उद्देश आहे.

(उदा. २०१७ मध्यील वृक्षारोपणासाठी वर नमूद विविध टप्प्यांसाठी स्थळ निश्चितीचा डाटाबेस तयार करणे- ३० नोव्हेंबर, २०१६, वृक्षारोपण कार्यक्रमाचा सुक्षम एलेन तयार करणे- ३१ डिसेंबर २०१६ आणि खड्डे तयार करून माती, खत, किटकनाशके इत्यादीनी भरून तयार ठेवणे- ३१ मार्च, २०१७ असा राहील. पुढील २०१८ आणि २०१९ या वर्षांसाठी देखील त्या त्या वर्षात आणि त्याआधी करावयाच्या कार्यवाहीसाठी अशीच कालमर्यादा राहील).

१४. प्रत्येक प्रशासकीय विभागाच्या अधिपत्याखालील क्षेत्रिय कार्यालयांतर्गत विभाग प्रमुख, विभागीय आयुक्त (महारूल) आणि प्रत्येक जिल्ह्याचे पालक सचिव यांनी दर ३ महिन्यांनी या संदर्भातील कार्यक्रमाचा आढावा याचा व सनियंत्रण करावे. राज्यस्तरीय समितीमार्फत देखील या कार्यक्रमाचा वेळोवेळी आढावा घेण्यात येईल. आवश्यकतेनुसार यापेहा कमी कालावधीत देखील सातत्याने सनियंत्रण करता येऊ शकेल. त्यासाठी क्षिडिओ कॉन्फरन्सिंग यंत्रणेचा प्रभावीपणे उपयोग करण्यात यावा.

१५. पुढील ३ वर्षांतील वृक्षारोपण कार्यक्रमांतर्गत वृक्षारोपणपूर्वीची कामे, रोपांची उपलब्धता, प्रत्यक्ष वृक्षारोपण आणि वृक्ष जगण्याची यशस्वितता यावाबत संबंधित विभागाच्या क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांना व इतरांना आवश्यकतेनुसार तात्रिक सळ्हा व मार्गदर्शन वन व सामाजिक वनीकरण विभागांतर्गत “समन्वय अधिकारी” आणि “स्थानिक अधिकारी” करतील. त्या अनुषंगाने प्रत्येक प्रशासकीय विभागांतर्गत जिल्हा व तालुकानिहाव व “समन्वय अधिकारी” हे वन व सामाजिक वनीकरण विभागाच्या संबंधित अधिकाऱ्यांबरोबर उत्तम सहकार्य ठेवतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतरथळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संकेताके २०१६१०७४१४४८५९३९९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षात्कित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

Dattatraye

Laxman Thorat

(डी.एल.थोरात)

सह सचिव (वने)

Digitized by eGangotri Library
Thorat
04-11-2016 10:11:44 AM
Digitized by eGangotri Library
Thorat
04-11-2016 10:11:44 AM
Digitized by eGangotri Library
Thorat
04-11-2016 10:11:44 AM

सोबत:-

- १) विवरणपत्र-१
- २) विवरणपत्र-२
- ३) विवरणपत्र-३
- ४) विवरणपत्र -४
- ५) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, दि. ३१ मार्च २०१६.

प्रते :-

- १) मा. मुख्य सचिव
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान रायिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) अपर मुख्य सचिव, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ४) अपर मुख्य सचिव व मुख्य राज शिफ्टाचार अधिकारी आणि राज्य उत्पादन शुल्क, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ५) अपर मुख्य सचिव, गृह विभाग (परिवहन व वेदरे), मंत्रालय, मुंबई
- ६) अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ८) अपर मुख्य सचिव, दैदिकिय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ९) अपर मुख्य सचिव, प्रशासकीय सुधारणा, र व का, साप्रवि, मंत्रालय, मुंबई
- १०) अपर मुख्य सचिव, नदत व पुनर्वसन, मंत्रालय, मुंबई
- ११) अपर मुख्य सचिव, महिला व बाल विकास, मंत्रालय, मुंबई
- १२) प्रधान सचिव (व्याय) वित्त विभाग, मंत्रालय मुंबई
- १३) प्रधान सचिव (लेखा व कोषागरे) वित्त विभाग, मंत्रालय मुंबई
- १४) प्रधान सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग (सेवा), मंत्रालय, मुंबई
- १५) प्रधान सचिव, पर्यावरण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १६) प्रधान सचिव, महसूल विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १७) प्रधान सचिव, गृहनिमाण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १८) प्रधान सचिव, नगरविकास विभाग-१, मंत्रालय, मुंबई
- १९) प्रधान सचिव, सार्वजनिक वाघकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २०) सचिव, नगरविकास विभाग-२, मंत्रालय, मुंबई
- २१) प्रधान सचिव, कृषी विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २२) प्रधान सचिव, पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २३) प्रधान सचिव, उर्जा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २४) प्रधान सचिव, सहकार विभाग, मंत्रालय, मुंबई

- २५) प्रधान सचिव, कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 २६) सचिव (प्रकल्प), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 २७) सचिव (अपील व सुरक्षा), गृहविभाग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 २८) प्रधान सचिव, पणव विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 २९) प्रधान सचिव, उर्जा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ३०) प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ३१) प्रधान सचिव, उदयोग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ३२) प्रधान सचिव, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ३३) प्रधान सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ३४) प्रधान सचिव, अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ३५) प्रधान सचिव (विशेष), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ३६) प्रधान सचिव, अल्पसंख्याक विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ३७) सचिव, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ३८) सचिव, कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ४०) सचिव, विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ४१) सचिव, ग्रान विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ४२) सचिव, शालेय विकास व किळा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ४३) सचिव, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ४४) सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ४५) सचिव, जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ४६) सर्व विभागीय आयुक्त (महसूल)
 ४७) आयुक्त, सर्व नहानगरपालिका
 ४८) सचिव (रस्ते), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ४९) सचिव (बांधकाम), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ५०) सचिव (प्रकल्प), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ५१) सचिव (लाभक्षेत्र विकास), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
 ५२) सर्व जिल्हाधिकारी
 ५३) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
 ५४) सर्व पोलिस अधिक्षम/पोलिस आयुक्त
 ५५) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
 ५६) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
 ५७) सर्व प्रधान मुख्य वनसंरक्षक,
 ५८) सर्व अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक.
 ५९) सर्व मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक).
 ६०) सर्व मुख्य वनसंरक्षक व प्रकल्प संचालक, वन्यजीव.
 ६१) वन संरक्षक, सामाजिक वनीकरण दृत, कोकण, ठाणे, पुणे, नाशिक, औरंगाबाद, अमरावती,
 नागपूर
 ६२) सर्व सह संचालक, उच्च व तंत्रशिक्षण
 ६३) सर्व परियहन अधिकारी
 ६४) सर्व उपवनसंरक्षक, वन विभाग

- ६५) सर्व उपसंचालक, सामाजिक अभियंता विभाग
 ६६) सर्व विभागीय वन अधिकारी
 ६७) सर्व सहायक वनसंरक्षक
 ६८) सर्व जिल्हा शिक्षण अधिकारी (प्राथमिक) व (माध्यमिक)
 ६९) सर्व कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग (जिल्हास्तर)
 ७०) सर्व कार्यकारी अभियंता, जलसंपदा विभाग ; जिल्हास्तर)
 ७१) सर्व कार्यकारी अभियंता महाराष्ट्र राज्य विद्युत नियमिती कंपनी
 ७२) सर्व जिल्हा आरोग्य अधिकारी
 ७३) सर्व जिल्हा शल्य विकित्सक
 ७४) सर्व सहायक धर्मादाय आयुक्त (जिल्हास्तर)
 ७५) सर्व जिल्हा निबंधक सहकारी संस्था
 ७६) सर्व प्रकल्प अधिकारी, आदिवासी विकास (जिल्हास्तर)
 ७७) सर्व जिल्हा कृषी अधिकारी
 ७८) सर्व मुख्याधिकारी नगरपालिका
 ७९) सर्व जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी
 ८०) सर्व जिल्हा माहिती अधिकारी
 ८१) सर्व उपविभागीय अधिकारी (नहसूल), संबंधित तालुका
 ८२) सर्व तालुकीलदार
 ८३) सर्व गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती
 ८४) सर्व पोलीस निरिक्षक, तालुका पोलीस रेशन
 ८५) सर्व मुख्याधिकारी, नगरपालिका
 ८६) सर्व व्यवस्थापक, तालुका इस.टी, बस रथानक
 ८७) सर्व वनक्षेत्रपाल, वन विभाग
 ८८) सर्व उप अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग
 ८९) सर्व उप अभियंता, जलसंपदा विभाग
 ९०) सर्व उप अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत नियमिती/पारेषण/दितरण कंपनी
 ९१) सर्व वैद्यकीय अष्टिक्षक, तालुका ग्रामिण रुग्णालये
 ९२) सर्व वैद्यकीय अधिकारी, तालुका प्राथमिक आरोग्य केंद्रे
 ९३) सर्व सहायक निबंधक सहकारी संस्था, सहकार विभाग
 ९४) सर्व तालुका कृषी अधिकारी
 ९५) सर्व गट शिक्षण अधिकारी
 ९६) सर्व प्रकल्प अधिकारी एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, आदिवासी विभाग
 ९७) सर्व लागवड अधिकारी, (वनक्षेत्रपाल)
 ९८) सर्व सह सचिव/उप सचिव/अवर सचिव, नहसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
 ९९) निवडनस्ती/फ-११.

Year _____ Online Format For Tree Plantation.

PIT Diagnose (Year _____)

Division	District	Taluka	Village	Compartment No.Gat. No.	Latitude- Longitude	Plantation Target	PITs Trench Achievement During the Month			Total	Percentage of PITs Completed
							Feb	March	April	May	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
											13 $=8+9+10+11$

Planting

፩፻፲፭

प्रिया :-

सन २०१७ ते २०१९ या प्रत्येक वर्षामध्ये पुन-चुल महिन्यात केलेल्या वृक्षारोपणादी माहिती च कुशाचे जिवेत शाहस्याचे प्रमाण याची आकडेवारी दर्शविणारे विदरभपत्र

१	२	३	४	५	६	७
अ.अ.	युक्तारोपनासाठी निवडलेली स्थाने.	यन व सामाजिक वनीकरण पिमागाकडून शास्त्रातेरवा रोपांची संख्या	युक्तारोपनासाठी सहभाग घेतलेल्या यंत्रणा.	दिनांक _____ रोजी लागवड केलेल्या रोपांची संख्या	जिंदंत रोपांची संख्या य टपकेगारी.	शेरा

विजागीय आयुक्ता (महापूर्ण)
-हाही-

विवरणपत्र : ३

सन २०१७, २०१८ व २०१९ या ३ वर्षांचा विविध विभागांना एकदृश ९.५० कोटी कृपाशेषणाचा उदीचातरात वयंनिवाय घाट.

अ. निभागाचे नंबर	वृक्षरोपणासाठी संभाव्य रचने	सन-२०१७ (एकूण उदीच ७५, लाख)	सन-२०१८ (एकूण उदीच २.५ कोटी)	सन-२०१९ (एकूण उदीच ६.२५ कोटी)
१	<p>१) प्रत्येक शेतकऱ्याच्या नोकऱ्यापासून वृक्षांक जागा व शेतीचे चोरे.</p> <p>२) कृषी विभागांतर विकल्पित होत असलेली पाणलोट केंद्रे.</p> <p>३) कृषी संचालक, प्रकार्य संचालक (A.T.M.), विभागीय कृषी राहसंचालक, निवास अधिकारी कृषी अधिकारी, उपविभागीय कृषी अधिकारी, ताळुका कृषी अधिकारी, कृषी पर्यावरक आणि कृषी सहाय्यक कार्यालयांचा परिसर.</p> <p>४) यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वियांगे महामंडळ मध्यांदित अकोला व त्या अंतर्गत क्षेत्रीय कार्यालये.</p>	१८,०५,०००	६२,५०,०००	१,५६,२५,०००
२	<p>नगर विकास</p> <p>१) नगर रचना आणि मूल्यनिर्धारण संचालनालाई, पुणे व त्यांतर्गत प्रत्येक कार्यालयाचा परिसर</p> <p>२) प्रत्येक नगर पालिका हेचात प्रति वॉह,</p> <p>३) प्रत्येक नगरपालिका क्षेत्रात प्रति वॉह,</p> <p>४) शहर आणि औद्योगिक विकास महामंडळ चांगो, (प्रत्येकी ६ CIDCO कार्यालये),</p> <p>५) गुरुई गहनगर ग्रेडेशनिकास प्राधिकरण, (कल्याण/ठाणे/वडावा क्षेत्र)</p> <p>६) पुणे महानगर दोन नेकास स प्राधिकरण व त्या अंतर्गत कार्यालये,</p> <p>७) विपरी-निववड नवनगर विकास प्राधिकरण, आफुली, पुणे.</p> <p>८) नागपुर दुधार प्रन्थास (Nagpur Improvement Trust), नागपुर.</p>	१०,५०,०००	२५,०००००	६२,५०,०००

अ. क्र.	पिमाचे नाव	युक्तीप्रणाली रोपणासाठी संभव स्थळे	सन-२०१७ (एकूण उद्दीप्त अलाख)	सन-२०१८ (एकूण उद्दीप्त अलाख)	सन-२०१९ (एकूण उद्दीप्त अलाख)
३	साधनेक चालकाम	<p>१) नुस्खा अभियंता, प्रादेशिक विभाग प्रत्येकी,</p> <p>२) सर्व अधीक्षक अभियंते प्रादेशिक विभाग प्रत्येकी.</p> <p>३) कार्यकारी अभियंता हयाच्या कायदेशेचातील रस्ता दुरफट, रस्त्याच्या बाजूच्या मोकळ्या जाणेत आणि शी.ली.डी. चालीचा परिसर.</p> <p>४) चारांगाद्य कर्मचाऱ्याच्या वस्त्राहाती प्रत्येकी,</p> <p>५) शासकीय विभानगुहे प्रत्येकी.</p> <p>६) महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ, मर्यादा-मुख्य कार्यालय व केंद्रीय कार्यालये.</p>	७,५०,०००	२५,०००००	६२,५०,०००
४	जल संपदा	<p>१) प्रत्येक कार्यकारी संचालक, मुख्य अभियंता, अधिकारी अभियंता व त्या अंतर्गत कार्यालयांचा परिसर.</p> <p>२) प्रत्येक कार्यकारी अभियंताच्या कायदेशातातील घरण स्थळे, तालवे दुकां, मोकळ्या जागा इत्यादी.</p> <p>३) शासकीय विकासमंडळ प्रत्येकी.</p>	७,५०,०००	२५,०००००	६२,५०,०००
५	सहकार व पणन व दब्लोचय	<p>१) राहकार आयुक्त व नियंत्रक सहकारी संस्था, पुणे च) संचालक, पणन संचालनालय, पुणे व त्या अंतर्गत कार्यालय परिसर ३) व्यवस्थापक, जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका, प्रत्येक राहकारी संस्थाच्या परिसरात ५) प्रत्येक राहकारी साधारण कारभायाच्या परिसरात ६) सूल निरणाच्या परिसरात प्रत्येकी ७) लहान सहकारी संस्थाच्या परिसरात प्रत्येकी ८) युहनिनीण सहकारी संस्था प्रत्येकी ९) कृषी उत्पाद शाजार सनित्यांचा परिसर १०) महाराष्ट्र राज्य हातमन्डा गहांडळ मर्यां ११) त्या अंतर्गत कार्यालयांचा परिसर १२) महाराष्ट्र राज्य दंतकार महांडळ मर्यां, नुवई, व केंद्रीय कायदेशांचा परिसर १३) महाराष्ट्र राज्य वलवर पहामळक मर्यां पुणे, व केंद्रीय कायदेशांचे परिसर १४) महाराष्ट्र राज्य व्योदय नियंत्रण संस्था, गुंवई, व केंद्रीय कायदेशांचे १५) महाराष्ट्र राज्य सहकार विकास महामंडळ. पुणे व केंद्रीय कायदेशांचे</p>	३,७५,०००	१२,५०,०००	३९,३५,०००

अ. क्र.	विभागाचे नाव	वृक्षरपणाची रोपणासाठी संचाय रेखा	सन - २०१७ (एकूण उद्दीप ५५ लाख)	सन - २०१८ (एकूण उद्दीप २.५ कोटी)	सन - २०१९ (एकूण उद्दीप ६.२५ कोटी)
६	उच्चय	<p>१) उद्योग संचालनात्मक, मुंबई व त्या अंतर्गत कायांलयांचा परिसर</p> <p>२) महाराष्ट्र नपुढलेले विकास व्यापारांचा अंतर्गत प्रत्येक कारखाने आणि खाजगी क्षेत्रातील उद्योग.</p> <p>३) MIDC परिसरातील रस्त्याच्या दुराफारी कायांलय तिथे</p> <p>४) कोकण-विकास महानंडळ मध्यांदित, मुंबई व त्या अंतर्गत कायांलय परिसर.</p> <p>५) पांडुम महाराष्ट्र विकास महानंडळ नव्यांदित. पुढे व त्या अंतर्गत कायांलयांचा परिसर.</p> <p>६) महाराष्ट्र इलेक्ट्रॉनिक्स महानंडळ मध्यांदित. (मेट्रो नो) मुंबई व त्या अंतर्गत कायांलयांचा परिसर.</p> <p>७) महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महानंडळ मध्यांदित नागापूर, व कोंत्रीय कायांलयांचा परिसर.</p> <p>८) महाराष्ट्र पेट्रोकेमिकल महानंडळ भयांदित मुंबई व त्या अंतर्गत कायांलयांचा परिसर.</p> <p>९) महाराष्ट्र ओद्योगिक विकास महानंडळ गुवइ आणि व कोंत्रीय कायांलयांचा परिसर.</p> <p>१०) महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महानंडळ, गुवइ व त्या अंतर्गत कायांलयांचा परिसर.</p>	३,७५,०००	१२,५०,०००	३९,२५,०००
७	शाळेय शिक्षण	<p>१) जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, मार्याडेक शाळा, खाजगी परंपुरु अनुदानित प्राथमिक/माध्यमिक शाळा, खेळाची मंदाने प्रत्येकी.</p> <p>२) उच्च व तंत्र शिक्षण</p>	३,७५,०००	१२,५०,०००	३९,२५,०००
८		<p>१) विद्यार्थींच्या परिसरात प्रत्येकी.</p> <p>२) गहाविद्यालयांच्या परिसरात प्रत्येकी.</p>	१,८७९,५००	६,२५,०००	१५,६२,५००

अ. क्र.	विभाग नाम	वृक्षरोपणाची रोपणासाठी संभाव्य स्थळे	मन-२०१७ (एकूण उद्दीष्ट (७५ लाख)	मन-२०१८ (एकूण उद्दीष्ट २.५ कोटी)	मन-२०१९ (एकूण उद्दीष्ट ६.२५ कोटी)
९	गृह विभाग	<p>१) पोलीस महासचाळक व त्या अंतर्नात कार्यालयांचा परिसर,</p> <p>२) पोलीस उपनहानिरेक्षक व त्या अंतर्नात कार्यालयांचा परिसर,</p> <p>३) सर्व पोलीस आयुक्त आणि जिल्हा पोलीस अधीक्षक वांच्या अंतर्नात कार्यालये प्रतेकी,</p> <p>४) पोलीस भैदाने, पोलिसांच्या शास्त्रकीय वसाहती प्रतेकी,</p> <p>५) पोलीस रेटेशन आणि परिसरात प्रतेकी,</p> <p>६) पोलीस मुंद निमंण व कल्याण नाहानंडळ ५ त्या अंतर्नात कार्यालये परिसर.</p>	१,५०,०००	५,००,०००	१२,५०,०००
१०	आदिवासी विकास	<p>१) आश्रम शाळा, वस्तीगृहे व विश्रामगृहे इत्यादी टिकाणांचा परिसर.</p> <p>२) महाराष्ट्र राज्य संहकारी आदिवासी विकास महानंडळ, शेत्रीय कार्यालये परिसर,</p> <p>३) शबरी आदिवासी विता व विकास महानंडळ, शेत्रीय कार्यालये परिसर.</p>	१,८०,५००	६,२५,०००	११,६२,५००
११	सामाजिक न्याय विकाश सहाय्य	<p>१) सामाजिक न्याय विमागाच्या अधिकारालील क्षेत्रीय कार्यालये व संस्था परिसर. तसेच विभागांतर्गत अश्रम शाळा, एफल्यू शाळा, समाजकाऱ्य महाविद्यालये, मुले ५ मुलीची शासकीय वस्तीगृहे व सामाजिक न्याय भागादी टिकाणांचा परिसर.</p> <p>२) लोकगाहीर झाऱणामारु राठे विकास महानंडळ युवती, शेत्रीय कार्यालये परिसर.</p> <p>३) महात्मा फुले मागासठर विकास महानंडळ नव्या, मुंदई, शेत्रीय कार्यालये व कार्यालयांचा परिसर.</p> <p>४) वसंतरात नाईक विमुक्ता जाती व भटकव्या जमाती विकास महानंडळ मर्या, मुंदई, च क्षेत्रीय कार्यालयांचा परिसर.</p> <p>५) संत रोहिदवता घरीदार व घरेकार विकास महानंडळ मुंदई व क्षेत्रीय कार्यालयांचा परिसर.</p> <p>६) महाराष्ट्र राज्य इतर मागास दर्म विकास महानंडळ मुंदई व क्षेत्रीय कार्यालयांचा परिसर.</p> <p>७) महाराष्ट्र राज्य अप्ना वित्त व विकास महानंडळ मुंदई, व क्षेत्रीय कार्यालयांचा परिसर.</p>	१,८५,५००	६,२५,०००	११,६२,५००

अ. क्र.	विभागादे नाम	मुख्योपाणाची रेपणासाठी संभाव्य स्थळे	सन-२०१७ (एकूण उद्दीप्त ५१ लाख)	सन-२०१८ (एकूण उद्दीप्त २.५ कोटी)	सन-२०१९ (एकूण उद्दीप्त ६.२५ कोटी)
१२	सांस्कृतिक कार्ये व पर्यटन	१) महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाच्या मालकीच्या मोकळ्याजागा, विश्रामाघै, पर्यटन स्थळे इत्यादी प्रित्यरत्त प्रत्येकी २) कोल्हापूर विजनारी महामंडळ अधिकृत, परिसर, ३) द्वचस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट एप्प्लिंग आणि सारकृतिक विकास महामंडळ मायोदेत, मुंबई व परिसर.	५५,०००	२,५०,०००	६,२५,०००
१३	सार्वजनिक आरोग्य	१) ग्रामीण, रुग्णालये प्रत्येकी २) जिल्हा रुग्णालये प्रत्येकी ३) उपजिल्हा रुग्णालये प्रत्येकी ४) प्राथमीक आरोग्य केंद्रे प्रत्येकी व प्राथमीक आरोग्य उपकेंद्रे प्रत्येकी	५५,०००	२,५०,०००	६,२५,०००
१४	उज्जा	१) नियुत पारेशन केंद्रे प्रत्येकी २) प्रत्येक कार्यकारी अभियांत्रिक्याच्या कार्यक्रमात प्रत्येकी ३) महाराष्ट्र राज्य वीज नियामक कंपनी मार्गदित, मुंबई, व अंतर्गत कायांलयाचा परिसर, ४) महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी नव्यादित, तुळंडी, व अंतर्गत कायांलयाचा परिसर, ५) महाराष्ट्र राज्य वीज परेशन कंपनी मार्गदित, मुंबई, व अंतर्गत कायांलयाचा परिसर, ६) महाराष्ट्र राज्य वीज नियक्ती कंपनी मार्गदित, मुंबई, व अंतर्गत कायांलयाचा परिसर.	५५,०००	२,५०,०००	६,२५,०००
१५	वैद्यकिय शिक्षण आणि औषध इंद्रेये	१) सर्व वेद्यकीय व आयुर्वेद कृष्णालये आणि महाविद्यालयाचा व अंतर्गत कायांलयाचा परिसर, २) हापकंठन प्रारंभण व संशोधन, चाचणी संस्था, मुंबई, व अंतर्गत कायांलयाचा परिसर, ३) हापकंठन वायो-फार्मास्युटिकल महामंडळ मर्या, मुंबई, व अंतर्गत कायांलयाचा परिसर, ४) हेदकीय परिषद कायांलयोंच, मुंबई प्रत्येकी.	५५,०००	२५,००००	६,२५,०००
१६	गृह(राज्य उत्पादन शुल्क)	१) सायुक्ता, राज्य उत्पादन शुल्क व या अंतर्गत कायांलयाचा परिसर. २) सर्व अधिकार, अवृद्ध उत्पादन शुल्क व या अंतर्गत कायांलयाचा परिसर.	३७,५००	१,२५,०००	३,९२,५००

અ. નં.	વિભાગ નામ	વૃદ્ધરોપણાંચી રોપણસાઠી સંભાવ્ય સ્થળે	સન.-૨૦૧૭ (એકુણ ઉદ્દીપ્ત જી લાખ)	સન.-૨૦૧૮ (એકુણ ઉદ્દીપ્ત ૨.૫ કોટી)	સન.-૨૦૧૯ (એકુણ ઉદ્દીપ્ત ૬.૨૫ કોટી)
૧૭	ગુહ (કારણુક)	૧) જાયોક, સર્વ નિયવતી આળી જિલ્હા કારણુહાચા પરિસર. ૨) કારણુહ ઉપાહનનેરીક મુલ્યાલેય યુનો, પુર્વ વિભાગ નાગપુર, પાંખેગ વિમાન પુણે, દક્ષિણ વિમાન મુખ્ય ચ સચ્ચ વિચાગ ઓરંગાબાદ યાંથ્યા પરિશરાત પ્રયોગી. ૩) સર્વ અધીક્ષક, ખૂલે કારણુહાચા પરિસર.	૩૦.૫૦૦	૧,૨૫,૦૦૦	૩,૯૨,૫૦૦
૧૮	ગુહ (પરિવહન)	૧) પરિવહન આયુક્તસ, સુખદી કાર્યાલયે ૨) એસ.ટી. સ્થાનક, પ્રાદેશિક પારેવહન વ ઉપયોગીક પરિવહન કાર્યાલયે પ્રયોગી. ૩) મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય માર્ગ પરિવહન મહામહળ, કુબડી વ ત્યા અંતર્ગત કાર્યાલય પરિસર, શ્રી એસ.ટી. ડેપોચા પરિસર પ્રયોગી.	૩૯.૫૦૦	૧,૨૫,૦૦૦	૩,૯૨,૫૦૦
૧૯	કામગાર	૧) સહાયક, ઉપયુક્ત, સહ આયુક્ત કાર્યાલય પરિસર પ્રયોગી. ૨) કાચપાર વ ઔદ્યોગિક ચ્યાલાલેય પરિસર પ્રયોગી. ૩) સહ સૌથાલક ઓછાઓપિક સુરક્ષા વ આરોગ્ય - ૧૩, ઉપરંચાલક - ૫૪ યા કાયાલ્યાંચા પરિસર,	૩૬.૫૦૦	૧,૨૫,૦૦૦	૩,૯૨,૫૦૦
૨૦	વિધી વ ન્યાય વિમાન	૧) આયુક્ત, ધર્માદાય આયુક્ત, મુખ્ય, કાર્યાલયે વ પરિસર ૨) ચાસ અસલેલા ગર્દિર પરિસરાત. ૩) જિલ્હા ધર્માદાય વ ગ્રાદેશિક કાર્યાલયાંચા પરિસર, ૪) સર્વ પ્રમુખ જિલ્હા વ સત્ત્ર ન્યાયીશ કાયાલ્યાંચા પરિસર.	૩૭.૫૦૦	૧,૨૫,૦૦૦	૩,૯૨,૫૦૦
૨૧	ભલરંધારણ વિમાન	૧) કોલહાપુર ફદરીને કેણાચાચા પરિસર, ૨) લઘુપાટપણારે તલાંચાચા પરિસર	૩૮.૫૦૦	૧,૨૫,૦૦૦	૩,૯૨,૫૦૦

अ. क्र.	विभागवे नांद	पृष्ठोपणाची रोपणसाठी सेवाय रक्खे	सन-२०१७ (एकूण उद्दीप्त भुलाल्या) २.५ कोटी)	सन-२०१८ (एकूण उद्दीप्त भुलाल्या) २.५ कोटी)	सन-२०१९ (एकूण उद्दीप्त भुलाल्या) ६.२५ कोटी)
२२	कोशल्य विकास व उद्योगकर्ता	<p>१) आयुक्त, कौशल्य विकास, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई व त्या क्रतेनाहे कार्यालयाचा परिसर.</p> <p>२) संचालक, कौशल्य विकास, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई याचा अधिपत्यवालीन सर्व कार्यालयाचा परिसर, प्रतेकी (शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था ४९७/कायम दिना अनुदानित औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था ४५४ प्रतेकी)</p> <p>३) अभ्यासाहेड पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळ व त्या अंतर्गत कार्यालयांचा परिसर.</p>	३९,५००	१,२५,०००	३,९२,५००
२३	महारूप विभाग	<p>१) राणाळी कार्यालय प्रतेकी.</p> <p>२) राहसिल कार्यालय प्रतेकी.</p> <p>३) उप विभागीय कार्यालय, प्रतेकी.</p> <p>४) जिल्हाधिकारी कार्यालय, प्रतेकी.</p> <p>५) विभागीय आयुक्त कार्यालयाचा परिसर.</p> <p>६) महाराष्ट्र राज्य शेती महागढळ पुणे व त्या अंतर्गत क्षेत्रीय कार्यालयांचा परिसर.</p>	३७,५००	१,२५,०००	३,९२,५००
२४.	पहिला न बाल- कल्याण	<p>१) विभागीय आयुक्त, उप आयुक्त आणि संसाधन जागूवत, कार्यालयाचा परिसर.</p> <p>२) जिल्हा भविला व बाल विकास अधिकारी कार्यालय (३७ प्रतेकी याचा परिसर.</p> <p>३) बाल विकास प्रकारम अधिकारी (नागरी प्रकारम कायालय (१०४) प्रतेकी याचा परिसर.</p> <p>४) महिला आर्थिक विकास महामंडळ मर्या. मुंबई व त्या अंतर्गत कार्यालयांचा परिसर.</p>	३६९,५००	१,२५,०००	३,९२,५००

अ. क्र. मा.	विभागाचे नाव	दृक्षरोपणाची रोपणासाठी संभाव्य स्थळे	सन-२०१७ (एकूण उद्दीप्त भु. लाख)	सन-२०१८ (एकूण उद्दीप्त भु. कोटी)	सन-२०१९ (एकूण उद्दीप्त भु. कोटी)
३५	पाणी पुरवठा व रवळता	<p>१) कार्याकारी अभियाता, पाणीण पाणीपुरवठा उप विभाग, जिल्हा परिषद (सर्व), प्रतेकी पुरव्य जनिहात, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण कार्यालये, सिड्हो भवन, नवी मुंबई (सर्व) व तांचे अधिपत्त्याखालील सर्व कार्यालये, प्रतेकी</p> <p>२) अधिकारी अभियाता / कार्याकारी अभियाता कार्यालये प्रतेकी,</p> <p>पाणी व स्वच्छता - संहारण- संरक्षा बेलापूर, नवी मुंबई य त्यांचे अधिपत्त्याखालील सर्वे कार्यालये, प्रतेकी</p> <p>३) जलरेशावळ-२ कार्याक्रम, सहाय्यकारी संस्था (१२) कार्यालयाचा परिसर,</p> <p>संचालक, मूळल सर्वेक्षण आणि लिकारा यंत्रणा पुणे व त्यांचे अधिपत्त्याखालील सर्वे कार्यालये, प्रतेकी</p> <p>४) संचालक, भूगत लंकेशण आणि तिकास यंत्रणा पुणे य त्यांचे अधिपत्त्याखालील सर्वे कार्यालये, प्रतेकी.</p>	३६,५००	९,२५,०००	३,९२,५००
३६	पडुम	<p>१) प्रतेक पशु देशांकेच दाखाणे परिसर.</p> <p>२) प्रतेक दुधसंध व दुख विकासाची संबंधित सहकारी संस्था परिसर.</p> <p>३) प्रतेक काहित्यादेवी महाराष्ट्र मंडळी व शेळी विकास महासंडळ भवांदित पुणे, प्रतेको दाख विभाग (पशुसंवर्धन), कायोलयाचा परिसर.</p> <p>महाराष्ट्र नस्योदय विकास महासंडळ नव्यांदिता. युवई आणि क्षेत्रीये कायलयाचा परिसर.</p>	७५,०००	२,५०,०००	६,३५,०००
३७	अल्पसंख्याक विभाग	<p>१) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य वरकर मंडळ, औरंगाबाद व कोकणा कायलयाचा परिसर.</p> <p>२) गोलाना आजाद अल्पसंख्याक आधिक विकास महासंडळ, झोई व त्यांच्या अधिपत्त्याखालील कायोलयाचा परिसर.</p>	३०,१००	९,२९,५००	३,९२,५००

अ. क्र.	विभागाखे नंबर	वृद्धरोपणाची रोपणासाठी सेवात्य खाले	सन २०१७ (एकूण उद्दीप्त भुलाळ)	सन-२०१८ (एकूण उद्दीप्त २.५ कोटी)	सन-२०१९ (एकूण उद्दीप्त ६.२५ कोटी)
२८	वित्त विभाग	१) विक्रीकार आयुक्त, विभागीय कार्यालय मुंबई व त्या अंतर्गत कायोलयाचा परिसर, २) विक्रीकार सह आयुक्त व उप आयुक्त कार्यालय, व त्या अंतर्गत कायोलयाचा परिसर, ३) सहसंचालक, लेखा व कोषांचे (सर्व) व त्या अंतर्गत कायोलयाचा परिसर. ४) जिल्हा कायोलगार अधिकारी कायोलयाचा परिसर.	३९,५००	१,२५,०००	३,१२,५००
२९	ग्रामविकास विभाग	१) जिल्हा परिषदेतर्गत ग्रामीण रस्ते, २) जिल्हा परिषद आणि दंचाशत शाखेती अंतर्गत कायोलयाचा परिसर, ३) जिल्हा परिषदेच्या मालिकीच्या मोकळ्या जागा	३९,५००	१,२५,०००	३,१२,५००
३०	गृह निर्माण विभाग	१) उपायशक्त तथा मुख्य कायर्कारी अधिकारी, महाराष्ट्र गृह निर्माण व शेत्र विकास प्राधिकरण, मुंबई कायर्यालय परिसर व इतर जगा. २) मुख्य अधिकारी, राज्य गृह निर्माण क्षेत्र मंडळे (७) कायर्यालये व इतर जगा.	७५,०००	२,५०,०००	६,२५,०००
३१	केंद्रीय रेलवे विभाग	-----	-----	२,२५,०००	७,५०,०००
३२	केंद्र शासनांतर्गत राष्ट्रीय महामार्ग	-----	-----	२,२५,०००	७,५०,०००
३३	केंद्रीय संरक्षण विभाग	-----	-----	७५,०००	२,५०,०००
३४	राज्यातील केंद्र शासनाची विभिन्न कायर्यालय	-----	-----	७५,०००	२,५०,०००
		एकूण उद्दीप्त लाखात			६,२५,००००

विवरणपत्र : ४

प्रत्येक ग्रामपंचायतीचाठी सन २०१७, २०१८ व २०१९ मधील अनकमे १ कोटी, ३ कोटी आणि ८ कोटी असे एकूण १२ कोटी वृक्षारोपणाचे ग्रामपंचायतीनाहाय उद्दिष्ट वाटप.

अ. क्र.	संभाव्य वृक्षारोपणाची स्थळे	सन २०१९ (९ कोटी)	सन २०१८ (३ कोटी)	सन २०१९ (८ कोटी)
१	प्रत्येक ग्रामपंचायतीचा परिसर (वरेतर) (एकूण २७,५०० ग्रामपंचायती)	प्रत्येक ग्रामपंचायत :- ३६४ रोपे	प्रत्येक ग्रामपंचायत :- १०११ रोपे	प्रत्येक ग्रामपंचायत :- २४९० रोपे
२	प्रत्येक ग्रामपंचायती अंतर्गत ० ते १०० हेक्टर पर्यंतचे पाऊर तलाव व इतर लंधुपाठवधारे तलाव (एकूण २७,५०० ग्रामपंचायती)			
३	ग्रामपंचायतीच्या अन्य उपलब्ध जागा			

Dattatraye
Laxman Thorat
Digitally signed by Dattatraye Laxman
Thorat
Date: 2019.01.08T10:53:13+05'30'
File No.: 40001254-AKvarz2790
Document ID: 00000000000000000000000000000000
Signature Date: 2019.01.08T10:53:13+05'30'

(डॉ. ए.ल. थोरात)
सह सचिव (वर्णे)
महसूल व वन विभाग

सन २०१६ मधील पावसाळ्यात दिनांक १ जुलै ते ६ जुलै, २०१६ या "वन महोत्सव" कालावधीत दिनांक १ जुलै, २०१६ ह्या दिवशी राज्यात किमान २ कोटी वृक्ष लागवड करण्याबाबत नियोजन आराखडा व कृती कार्यक्रम तयार करून अमुलबजाबणी करणे.

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक:- सावित्री-२०१५/प्र.क्र. १३७/फ-११

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक:- ३१ मार्च, २०१६.

प्रस्तावना -

राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील मापदण्डनुसार भौगोलिक क्षेत्राच्या ३३ टक्के क्षेत्रावर वृक्षाच्छादन/ वनीकरण असणे आवश्यक आहे. महाराष्ट्र राज्य हे देशातील प्रगतीशील आणि विकासामध्ये अग्रगण्य राज्य आहे. राज्यातील वृक्ष आवरणाचे प्रमाण सर्वसाधारणपणे २०% आहे. जागतिक तापमानात होत असलेली वाढ, वातावरणातील बदल, बदललेले निसर्ग आणि त्रातुथळ, अनियमित पर्जन्यमान, अतिवृष्टी किंवा दुष्काळ या भाघ्यभातून गेल्या काही वर्षांत निसर्ग आपल्याला जागिव करून देत आहे. पर्यावरणाचे असंतुलन, असमतोल, वाढते प्रदुषण आणि त्यातून होत असलेले पर्यावरणीय बदल ही याचागील महत्त्वाची कारणे आहेत. मानवी जीवनास या पर्यावरणीय बदलास सामोरे जावे लागत आहे.

२. वैशिक उच्चतेमध्ये होणारी वाढ (Global Warming), हवामानातील बदल (Climatic Changes) याबाबत जागतिक स्तरावर मोठ्या प्रमाणात विचारमंथन सुरु झाले आहे. यांची तीव्रता व परिणामकारकता कमी करण्याचा भाग म्हणून शासनाचे विविध दिभाग व जनतेच्या सहभागातून सन २०१६ मधील पावसाळ्यात "वन महोत्सव" कालावधीमध्ये दि. १ जुलै, २०१६ रोजी, या एकाच दिवशी किमान २ कोटी वृक्षलागवडीचा कार्यक्रम हाती घेण्याचे शासनाने ठरविले आहे. या कार्यक्रमाच्या माघ्यमातून वृक्षाच्छादन यादवून हरित महाराष्ट्राची संकल्पना प्रत्यक्षात आण्यासाठी दूरगामी आणि प्रभावीपणे उपयोग होणार आहे.

३. या कार्यक्रमातंत्रं विभागाच्या यंत्रणेबरोबरच स्वयंसेवी व अशासकीय संस्था, खाजगी उद्योजक, उद्योजकता सामाजिक दायित्व (CSM), सहकारी संस्था, विविध सामाजिक उपक्रमात अग्रेसर असणारी मंडळे व संस्था, स्थानिक स्थराज्य संस्था आणि लोकप्रतिनिधी इत्यादीचा लोकसहभाग घेण्याचे नियोजित आहे.

४. त्या अनुबंधाने, या कार्यक्रमातंत्रं दन व सामाजिक दनीकरण विभाग आणि महाराष्ट्र राज्य यन विकास महामंडळ यांच्यामार्फत कमीत कमी १.५० कोटी वृक्ष लागवडीचे उद्दिष्ट ठेवले आहे. उर्वरित ५० लक्ष वृक्ष लागवड इतर दिभागामार्फत करण्याचे निश्चित करण्यात आले आहे. या कार्यक्रमाचे नियोजन आणि कृती आराखडा तयार करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

प्रस्तावनेत नमूद केल्याप्रमाणे सदरील कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीचे नियोजन खालीलप्रमाणे राहील :-

१. महसूल, कृषी, पदुम, नगर विकास, सहकार व पणन, सांस्कृतिक कार्य व पर्यटन, उच्च व तंत्र शिक्षण, गृह, गृह (परिवहन), उद्योग, ऊर्जा, विधी व न्याय, सार्वजनिक आरोग्य, सार्वजनिक बांधकाम, ग्राम विकास, जलसंधारण, शालेय शिक्षण, आदिवासी विकास, जलसंपदा आणि सामाजिक न्याय इत्यादी विभागांमार्फत हा कार्यक्रम यशस्विरित्या पार पाढण्याचे शासनाने ठरविले आहे. सदर, ह्या विभागाच्या क्षेत्रिय कार्यालयांतर्गत फिटी व कोठे रोपांची लागवड करावयाची, रोपांची उपलब्धता, पूर्व पावसाळी कामे, वृक्षलागवडीच्या वेळी ऑनलाईन माहिती भरणे आणि वृक्षांचे जिवंत राहण्याचे प्रमाण किमान ८०% ते ९०% राहण्यासाठी वृक्षांची निगा, जनावरांपासून संरक्षण, संगोपन, पाण्याची उपलब्धता इत्यादी संदर्भात सविस्तर सूचना संबंधित विभागाकडून निर्गमित करण्यात येणार आहेत.
२. सदर कार्यक्रमाचे महत्व आणि विभागांचा सहभाग व व्याप्ती पाहता शासन स्तरावरुन या योजनेचे मा.मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली उच्च स्तरावरुन संविधंत्रण करण्याकरिता खालीलप्रमाणे संविधंत्रण समिती गठित करण्यात येत आहे:-

१.	मा. मुख्य सचिव	अध्यक्ष
२.	महसूल, कृषी, पदुम, नगर विकास, सहकार व पणन, सांस्कृतिक कार्य व पर्यटन, उच्च व तंत्र शिक्षण, गृह, गृह (परिवहन), उद्योग, ऊर्जा, विधी व न्याय, सार्वजनिक आरोग्य, सार्वजनिक बांधकाम, ग्राम विकास, जलसंधारण, शालेय शिक्षण, आदिवासी विकास, जलसंपदा, सामाजिक न्याय, वने या सर्व विभागांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव	सदस्य
३.	प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर	सदस्य
४.	महारांगालक, माहिती व जनसंपर्क, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय	सदस्य
५.	प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, सामाजिक घनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	सदस्य सचिव

३. दिनांक १ जुलै, २०१६ रोजी या एका दिवसात किमान २ कोटी वृक्ष लागवड कार्यक्रमाचे नियोजन व अंमलबजावणी करिता किमान एक ते दोन फूट किंवा स्थानिक परिस्थितीनुसार उंच, दर्जीदार, गुणवत्तापूर्ण रोपांची उपलब्धता, निधींची उपलब्धता, येणा-या अडचणी दूर करणे आणि उदिष्टांची जबाबदारी पूर्णत्वास नेण्यासाठी नियोजन, समन्वय, अंमलबजावणी आणि संविधंत्रण ह्यासाठी जिल्हाधिकारी हांचे अध्यक्षतेखाली जिल्हास्तरीय समिती पुढीलप्रमाणे गठीत करण्यात येत आहे :-

		अध्यक्ष
१	जिल्हाधिकारी	
२	मुख्य कार्यकारी अधिकारी	सह-अध्यक्ष
३	पोलीस अधिकारी/पोलीस आयुक्त किंवा त्याचे प्रतिनिधी	सदस्य
४	आयुक्त महानगरपालिका	सदस्य
५	सह संचालक (उच्च व तंत्र शिक्षण)	सदस्य
६	प्रादेशिक परिवहन अधिकारी	सदस्य
७	उपवनसंरक्षक	सदस्य
८	जिल्हा शिक्षण अधिकारी (माध्यमिक) व (प्राथमिक)	सदस्य
९	जिल्हा उद्योग अधिकारी	सदस्य
१०	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग (जिल्हास्तर)	सदस्य
११	कार्यकारी अभियंता, जलसंपदा विभाग (जिल्हास्तर)	सदस्य
१२	कार्यकारी अभियंता भाराटी राज्य विद्युत नियंत्रित कंपनी	सदस्य
१३	जिल्हा आरोग्य अधिकारी	सदस्य
१४	जिल्हा शाल्य चिकित्सक	सदस्य
१५	साहायक धर्मादाय आयुक्त (जिल्हास्तर)	सदस्य
१६	जिल्हा निबंधक सहकारी संस्था	सदस्य
१७	प्रकल्प अधिकारी, आदिवासी विकास (जिल्हास्तर)	सदस्य
१८	जिल्हा कृषी अधिकारी	सदस्य
१९	मुख्याधिकारी नगरपालिका	सदस्य
२०	जिल्हा स्थानकल्याण अधिकारी	सदस्य
२१	जिल्हा माहिती अधिकारी	सदस्य
२२	उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण	सदस्य - सचिव

४. समितीची कार्यकक्षा पुढीलप्रमाणे राहील:-

- १) सन २०१६ च्या पावसाळ्यामध्ये वनमहोत्सव कालावधीमध्ये एका दिवसात किमान २ कोटी वृक्ष लागवडीचा कार्यक्रम पूर्णपणे यशस्वीरित्या राबविणेसाठी जिल्हातील दर नमूद विभागांना विलेली वृक्षारोपणाची उद्दिष्टी व त्यासंदर्भात करावयाचे नियोजन व कृती आराखडा या संदर्भात सविस्तर सूचना संबंधित विभागांमार्क्त निर्गमित होणार आहेत. त्यानुसार जिल्हामध्ये वृक्षारोपण, वृक्षारोपणानंतर देखभाल व सरक्षण आणि रोपाची जिवेत राहण्याची टक्केवारी यासंदर्भातील नियोजन, संनियंत्रण हे जिल्हा नियोजन व अंमलबजावणी समितीने करावयाचे आहे.

- २) सदर समितीची बैठक दर मंगळवारी जिल्हाधिकारी घेतील, या बैठकीमध्ये उद्दिष्टपूतीकरीता रोपांची उपलब्धता, रोपे पुरेशी उपलब्ध नसल्यास स्थानिक नियोजन करून प्रश्न सोडविणे, महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार योजना अंतर्गत घेण्यात येणाऱ्या कामांची प्रशासकीय मान्यता येळेवर निळविणे, निधी उपलब्ध करून देणे, शाळा, महाविद्यालय, विद्यापीठ, सहकारी संस्था, सहकारी कारखाने, सूत गिरण्या विविध अशास्त्रकीय/स्वयंसेवी संस्था, सामाजिक कार्यात अग्रेसर असलेली भंडके, स्थानिक स्वराज्य संस्था, रोटरी क्लब आणि लोकप्रतिनिधी ह्याचा सहभाग निळविण्यासाठी समिती नियोजन करेल.
- ३) त्याचप्रमाणे कार्यक्रमाचे सनियंत्रण संगणकीय आळावलीद्वारे करणे व अन्य आवश्यक बाबो समिती ठरवेल, तसेच अंमलबजावणीबाबत कृती कार्यक्रम निश्चित करेल.
- ४) एका विवातात जिल्हामध्ये किंती रोपांची लागवड कोणत्या ठिकाणी वर नमूद प्रमाणकानुसार होऊ शकते आणि त्याकरिता रोपांची उपलब्धता याबाबत समितीने आढावा घेऊन जिल्हाचे वृक्ष लागवडीचे उद्दीष्ट व क्षेत्र निश्चित करून त्या क्षेत्राचे अंकाश-ऐक्षांश (Latitude- Longitude) तसेच शक्य असेल तिथे GPS Location संगणकीय प्रणालीवर अपलोड करणे. त्यासंदर्भातील अहवाल दिनांक २० एप्रिल, २०१६ दर्बर्त प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर, सचिव (वने) आणि संबंधित विभाग यांना सादर करतील.
- ५) वर नमूद विविध कार्यवाहीबाबत संबंधित जिल्हाधिकारी हे जिल्हास्तरावरील आढावा वृत्तांत, विशेष करून वृक्षारोपणासाठी निवडलेली रथके व तयार केलेले खड्डे याबाबती माहिती ३१ मे, २०१६ पर्यंत वेळोवेळी दर १५ दियसाठी प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर आणि सचिव (वने) यांना सादर करतील.
- ६) सदर कार्यक्रमासाठी लागणारा निधी अंमलबजावणी अधिकारी यांनी योजना/योजनेतर व तात्सम योजनेतून उपलब्ध करून घ्यावयाचा आहे. त्याशिवाय शिल्पक राहिलेले उद्दिष्ट भनरेगा व इतर योजनांचे अभिसारण (Convergence) करून त्याद्वारे दिलेले उद्दिष्ट पूर्ण करायद्याचे आहे. जेथे शक्य आहे तेथे या कार्यक्रमातील CSR माध्यमातून निधी उपलब्ध करण्यासाठी समिती कार्यवाही करेल.
- ७) दन व सामाजिक दर्नीकरण विभागार्तगत दनक्षेत्र व दृक्षाच्छादन बाढविण्यासंदर्भात सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये सुरु असलेल्या योजना व नियोजित वृक्ष लागवडीचा कार्यक्रम याची एकात्मिकरित्या अंमलबजावणी करण्याबाबत समिती नियोजन करेल.
- ८) मा. पालकमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली जिल्हातील खासदार, आमदार, महापौर जिल्हा परिषद अध्यक्ष, जिल्हा परिषदेच्या विषय समित्यांचे सभापती, पंचायत समित्यांचे सभापती, नगराध्यक्ष आणि इतर महत्त्वाचे लोकप्रतिनिधी यांची बैठक आयोजित करून या कार्यक्रमास व्यापक प्रसिद्धी देवून कार्यक्रम यशस्वी करण्याबाबत या सर्वांचा सहभाग निळवेल.
- ९) दृक्ष लागवड कार्यक्रमाचा शुभारंभ दिनांक १ जुलै, २०१६ रोजी पालकमंत्री व वर नमूद लोकप्रतिनिधी आणि प्रतिष्ठीत व्यक्ती यांचे हस्ते करण्याबाबत समिती नियोजन करेल.
- १०) दिनांक १ जुलै, २०१६ रोजी वृक्षारोपनाचा अहवाल दर २ तासांनी संबंधित यंत्रणा आपले जिल्हाचे जिल्हाधिकारी यांना सादर करतील. तसेच जिल्हाधिकारी, जिल्हाचा संकलित अहवाल हया शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या विवरणपत्र-७ मध्ये त्याच दिवशी ऑनलाईन पद्धतीने प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांच्या अधिपत्याखालील नियंत्रण कक्ष आणि सचिव (वने) यांना सादर करतील.

११) कार्यक्रमाचे एकदरीत नियोजन, समन्वय आणि सनियंत्रण (Overall planning, Coordination and Monitoring) हे संबंधित प्रादेशिक विभागातील विभागीय आयुक्त (महसूल) यांच्याद्वारे केले जाईल. दृक्षेपनानंतर रोपाच्या जगण्याच्या यशस्वीरोबद्दल दर ३ महिन्यांनी अहवाल विभागीय आयुक्त (महसूल) यांच्याकडून सचिव (दगे) आणि प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनवल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांना या शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या विवरणपत्रे-२ मध्ये सादर केला जाईल.

५. या कार्यक्रमाचे नियोजन, समन्वय, अंमलवजावणी आणि सनियंत्रण यासाठी तालुका स्तरावर खालीलप्रमाणे समिती गठित करण्यात येत आहे:-

१.	उपविभागीय अधिकारी (महसूल), संबंधित तालुका	अध्यक्ष
२.	तहसीलदार	सदस्य
३.	गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती	सदस्य
४.	पोलीस निरिक्षक, तालुका पोलीस स्टेशन	सदस्य
५.	मुख्याधिकारी, नगरपालिका	सदस्य
६.	व्यवस्थापक, तालुका एस.टी. बस स्थानक	सदस्य
७.	वन क्षेत्रपाल, वन विभाग	सदस्य
८.	उप अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग	सदस्य
९.	उप अभियंता, जलसंपदा विभाग	सदस्य
१०.	उप अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत निर्मिती/पारेशंग/दितरण कंपनी	सदस्य
११.	वैद्यकीय अधिकारी, तालुका ग्रामिण रुग्णालये	सदस्य
१२.	वैद्यकीय अधिकारी, तालुका प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	सदस्य
१३.	सहाय्यक निर्बंधक सहकारी संस्था, सहकार विभाग	सदस्य
१४.	तालुका कृषी अधिकारी	सदस्य
१५.	गट शिक्षण अधिकारी	सदस्य
१६.	प्रकल्प अधिकारी एकात्मिक आविदासी विकास प्रकल्प, आदिवासी विभाग (असल्यास)	सदस्य
१७.	लागवड अधिकारी, (वनक्षेत्रपाल)	सदस्य - सचिव

६. त्याथप्रमाणे संबंधित तालुक्याचे उप विभागीय अधिकारी (महसूल) हे तालुका क्षेत्रातील भा. आमदार यांच्या अध्यक्षतेखाली पंचायत समित्यांचे सभापती, तालुका क्षेत्रातील जिल्हा परिषद व पंचायत समिती सदस्य, नगराध्यक्ष, तालुका क्षेत्रातील सर्व ग्रामपंचायतीचे सरपंच व इतर स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांची कार्यशाळा, बैठका इत्यादी आयोजित करून या कार्यक्रमाची व्यापक प्रसिद्धी करतील.

७. उपविभागीय अधिकारी (महसूल) यांनी हया सर्व बैठकीतील निर्णयाची माहिती व्यापक प्रसिद्धी करिता जिल्हा माहिती अधिकारी यांना तात्काळ कळवाढी, तसेच प्रसिद्धी कार्यक्रमाबाबत समन्वय ठेवावा.

८. या कार्यक्रमाचे ग्रामस्तरावर नियोजन, समन्वय, अंमलवजावणी आणि सनियंत्रण करण्यासाठी खालीलप्रमाणे समिती गठित करण्यात येत आहे:-

१.	सरपंच	अध्यक्ष
२.	संयुक्त वन समिती कार्यरत असल्यास त्याचे अध्यक्ष	सदस्य
३.	ग्रामसेवक	सदस्य
४.	तलाडी	सदस्य
५.	कृषी सहाय्यक	सदस्य
६.	मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाका	सदस्य
७.	ग्राम स्तरावरील इतर प्राथमिक/माध्यमिक खाजगी परतु शासन अनुदानीत शाळांचे मुख्याध्यापक	सदस्य
८.	ग्राम स्तरावरील जिथे सार्वजनिक आरोग्य उपकेंद्र आहे तेथील ए.एन.एम.स्तरावरील कर्मचारी	सदस्य
९.	वनपाल	सदस्य-सचिव

१. ग्रामपंचायतीचे सरपंच यांच्या अध्यक्षतेखालील बैठकांमधील निर्णयाबाबतची माहिती सदस्य-सचिव यांनी जिल्हा माहिती अधिकारी यांना तात्काळ कळवावी. तसेच प्रसिद्धी कार्यक्रमाबाबत सम-वय ठेवावा.

२. दनमहोत्सव काळात वन व सामाजिक घनीकरण विभागाच्या रोपदाटीकांमधून सवलतीच्या दराने रोपांचा पूरवठा केला जातो. या योजनेवा कायदा सर्व संबंधित विभागांनी घावा. जिथे अडचण असेल तिथे वन व सामाजिक घनीकरण विभागाकडून मोफत रोपे देण्याचा प्रयत्न केला जाईल. मात्र त्याबाबतची आवश्यक नोंद आणि लेखा (Account) रोपे उपलब्ध करून घेणारा विभाग आणि रोपे उपलब्ध करून देणारा विभाग अशा दोन्ही विभागामार्फत ठेवण्यात यावे. याबाबतची माहिती प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रभुत्व), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांच्याकडे पाठवावी.

३. लागवड केलेल्या रोपांचे जिवंत राहण्याचे प्रमाण किमान ८०% ते ९०% येका जास्त राहण्यासाठी वर नमूद केल्याप्रमाणे किमान पहिल्या चार वर्षांपर्यंत उपाययोजना करण्याबाबतच्या कामांचे सनियंत्रण, जिल्हा, तालुका या ग्रामस्तरावर गठीत केलेल्या समित्यांद्वारे करण्यात येईल. तसेच जिल्हा, तालुका आणि ग्रामस्तरावर मा. पालकमंत्री, संबंधित तालुक्याचे आमदार आणि ग्रामपंचायतीये सरपंच यांच्या अध्यक्षतेखालील समित्या देखील वृक्षरोपनाच्या संरक्षणासाठी त्याच्या क्षेत्रामधील जनतेला आवाहन करून त्यांना देखील या कामामध्ये सामायून घेण्याबाबत सहकार्य मिळवतील. वर नमूद सर्वांच्या सहकार्याने वृक्ष जगण्याच्या यशस्वीतेबाबत संपूर्ण जबाबदारी जिल्हा नियोजन, अंमलबजावणी आणि सनियंत्रण समितीद्वारे पार पाडली जाईल.

४. सदर कार्यक्रमासाठी वृक्षरोपनापूर्वीची कामे, प्रत्यक्ष वृक्षारोपण आणि वृक्ष जगण्याची यशस्वीतता याबाबत संबंधित विभागाच्या क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांना तात्रिक सल्ला व आवश्यक तेथे सर्व मार्गदर्शन वन व सामाजिक घनीकरण विभागातर्गत स्थानिक अधिकारी करतील.

१३. सदर शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संकेतांक २०१६०४०४१३१२५०८४९९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षात्कृत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Dattatraye
Laxman Thorat

Digitized by Government of Maharashtra
Digitized by Government of Maharashtra

(डी. एल. थोरात)

सह सचिव (वने)

महसूल व वन विभाग

प्रत :-

- १) ना. मुख्य सचिव
- २) ना. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) अपर मुख्य सचिव, गृह विभाग (परिवहन व बंदरे), मंत्रालय, मुंबई
- ४) अपर मुख्य सचिव, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ५) अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ६) अपर मुख्य सचिव, दित विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) अपर मुख्य सचिव, कृषी विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ८) अपर मुख्य सचिव, उर्जा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ९) अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १०) अपर मुख्य सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग (सेवा), मंत्रालय, मुंबई
- ११) अपर मुख्य सचिव, सहकार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १२) अपर मुख्य सचिव, पणन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १३) प्रधान सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १४) प्रधान सचिव, उर्जा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १५) प्रधान सचिव, ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १६) प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १७) प्रधान सचिव, महसूल विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १८) प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १९) प्रधान सचिव, उदयोग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २०) प्रधान सचिव, नगरविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २१) प्रधान सचिव, उच्च व तंत्रज्ञान विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २२) प्रधान सचिव, आलेय डिक्षण व क्रिडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २३) सचिव, पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २४) सचिव, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २५) सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २६) सचिव; जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २७) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन वल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर

- २८) अपर प्रधान मुख्य बनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), म.रा., नागपूर
- २९) प्रधान मुख्य बनसंरक्षक तथा महासंचालक, सामाजिक बनीकरण, म.रा., पुणे
- ३०) मुख्य बनसंरक्षक व उपमहासंचालक, सामाजिक बनीकरण वृत्त, कोकण, टाळे, पुणे, नाशिक,
औरंगाबाद, अमरावती, नागपूर
- ३१) सर्व विभागीय आयुक्त (महसूल)
- ३२) सर्व जिल्हाधिकारी
- ३३) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी
- ३४) सर्व पोलिस अधिकारी/पोलिस आयुक्त
- ३५) आयुक्त, सर्व महानगरपालिका
- ३६) सर्व राष्ट्र संचालक, उच्च व तंत्रशिक्षण
- ३७) सर्व परिवहन अधिकारी
- ३८) सर्व उपदनसंरक्षक, बन विभाग
- ३९) सर्व जिल्हा शिक्षण अधिकारी (प्राथमिक) व (माध्यमिक)
- ४०) सर्व जिल्हा उद्योग अधिकारी
- ४१) सर्व कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग (जिल्हास्तर)
- ४२) सर्व कार्यकारी अभियंता, जलसंपदा विभाग (जिल्हास्तर)
- ४३) सर्व कार्यकारी अभियंता नहाराष्ट्र राज्य विद्युत निर्मिती कंपनी
- ४४) सर्व जिल्हा आरोग्य अधिकारी
- ४५) सर्व जिल्हा शल्य चिकित्सक
- ४६) सर्व सहायक धर्मादाय आयुक्त (जिल्हास्तर)
- ४७) सर्व जिल्हा निबंधक सुहकारी संस्था
- ४८) सर्व प्रकल्प अधिकारी, आदिवासी विकास (जिल्हास्तर)
- ४९) सर्व जिल्हा कृषी अधिकारी
- ५०) सर्व मुख्याधिकारी नगरपालिका
- ५१) सर्व जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी
- ५२) सर्व जिल्हा माहिती अधिकारी
- ५३) सर्व उपसंचालक, सामाजिक वर्मीकरण विभाग
- ५४) सर्व उपविभागीय अधिकारी (महसूल), संबंधित तालुका
- ५५) सर्व तहसीलदार
- ५६) सर्व गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती
- ५७) सर्व पोलीस निरिक्षक, तालुका पोलीस स्टेशन
- ५८) सर्व मुख्याधिकारी, नगरपालिका
- ५९) सर्व व्यवस्थापक, तालुका एस.टी. बस स्थानक
- ६०) सर्व बन क्षेत्रपाल, बन विभाग
- ६१) सर्व उप अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग
- ६२) सर्व उप अभियंता, जलसंपदा विभाग
- ६३) सर्व उप अभियंता, नहाराष्ट्र राज्य विद्युत निर्मिती/पारेषण/वितरण कंपनी

- ६४) सर्व वैद्यकीय अधिकारक, तालुका ग्रामिण रुग्णालये
- ६५) सर्व वैद्यकीय अधिकारी, तालुका प्राथमिक आरोग्य केंद्रे
- ६६) सर्व सहाय्यक निवंधक सहकारी संस्था, सहकार विभाग
- ६७) सर्व तालुका कृषी अधिकारी
- ६८) सर्व गट शिक्षण अधिकारी
- ६९) सर्व प्रकल्प अधिकारी एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, आदिवासी विभाग
- ७०) सर्व लागवड अधिकारी, (वनक्षेत्रपाल)
- ७१) सर्व सह सचिव/उप सचिव/अवर सचिव, महसूल व यन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ७२) निवडनस्ती/फ-११.

विवरणपत्र-१

Online Format For 2 Crore Tree Plantation

3 PIT Digging

Division	District	Taluk	Village	Compartment No/Gat. No.	Latitude-Longitude	Plantation Target	PITs/Trench Achievement During the Month				Percentage of PITs Completed	
							Feb.	March	April	May		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
One Time Entry											$=8+9+10+11$	$=12/7*100$

4 Planting

Division	District	Taluka	Village	Compartment No/Gat. No.	Latitude-Longitude	Plantation Target	Total No. of PITs	Planting Achievement	Percentage of Planting
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Linked with PIT Digging									$=9/7*100$